

Årsredovisning 2017

STORSJÖTEATERN

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse	4
Hållbarhetsrapport	4
Hållbarhet för oss.....	7
Affärsmodell	7
Hållbarhetsstyrning	9
Våra intressenter.....	12
FN:s 17 globala mål	14
Väsentlighetsanalys.....	15
Slutord hållbarhetsrapportering	23
Resultat och ekonomisk ställning.....	25
Femårsöversikt	27
Verksamhetens risker och riskhantering.....	28
Resultaträkning koncernen	30
Resultaträkning moderbolaget	31
Resultatanalys moderbolaget	32
Rapport över finansiell ställning	35
Balansräkning.....	36
Rapport över förändringar i eget kapital	38
Kassaflödesanalys (indirekt metod).....	39
Noter till de finansiella rapporterna.....	41
Ord och uttryck inom skadeförsäkring	84

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Jämtland, org.nr 593200-1828, avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2017, det 170 verksamhetsåret.

Belopp i årsredovisningen och koncernredovisningen redovisas i den enhet som anges och i hela kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Jämtland är ett ömsesidigt försäkringsbolag som inom Jämtlands län erbjuder sina kunder ett heltäckande försäkringsskydd och närliggande finansiella tjänster. Länsförsäkringar Jämtland är marknadsledande på flertalet områden och försäkrar cirka 50 procent av privatmarknaden respektive företagsmarknaden i Jämtlands län.

Förutom den del av bedriven verksamhet, där Länsförsäkringar Jämtland har egen koncession, förmedlas djur- och grödaförsäkring till Agria Djurförsäkring samt livförsäkring till Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv. Till Länsförsäkringar Bank förmedlas in- och utlåningstjänster och till Länsförsäkringar Fondförvaltning förmedlas köp och försäljning av andelar i investeringsfonder.

Även för de förmedlade affärerna har Länsförsäkringar Jämtland kundansvaret. Länsförsäkringar Jämtland deltar också i länsförsäkringsgruppens gemensamma återförsäkringssystem. Avgiven återförsäkring går till Länsförsäkringar Sak och Länsförsäkringar Jämtland tar emot återförsäkring från Länsförsäkringar Sak.

Den totala affärsvolymen för ovanstående affärer fördelar sig enligt nedanstående (Mkr).

	2017	2016
<u>Sakförsäkring, premieinkomst</u>		
Direkt egen affär	462	439
Mottagen återförsäkring	35	33
<u>Förmedlad försäkring, premieinkomst</u>		
Djur	28	26
Livförsäkring	95	92
<u>Finansiella tjänster</u>		
Bank, inlåning 31/12	2 232	2 128
Bank, utlåning 31/12	4 446	3 795
Fonder, marknadsvärde 31/12	203	178

Organisation och struktur

Länsförsäkringar Jämtland ingår som ett av 23 självständiga, lokala och kundägda Länsförsäkringsbolag i länsförsäkringsgruppen. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB. Helägda dotterbolag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedriver livförsäkring, bank- och fondverksamhet, industriförsäkring, trafikförsäkring samt djur- och grödaförsäkring. Länsförsäkringar Jämtland äger 2,5 procent av aktiekapitalet i LFAB och ägarrollen utövas av Länsförsäkringar Jämtlands styrelseordförande och vd på ägarkonsortiets möten.

Länsförsäkringar Jämtland är ett självständigt bolag och bolagsformen är ömsesidigt försäkringsbolag, vilket betyder att Länsförsäkringar Jämtland ägs av sakförsäkringskunderna. Dessa väljer ledamöter till fullmäktige vid valmöten i länets åtta kommuner. Ledamöter väljs på treårsmandat och för närvarande är det 38 fullmäktigeledamöter som företräder sakförsäkringstagarna på bolagsstämman. Bolagsstämman utser styrelsen som består av åtta ledamöter. Därutöver ingår två personalrepresentanter i styrelsen.

Länsförsäkringar Jämtland har två dotterbolag. Det helägda dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB, org.nr 556660-2537, har under året bedrivit verksamhet bestående av förvaltning av aktier i Humlegården Fastigheter AB och Lansa Fastigheter AB. Det helägda dotterbolaget Logen 6 Fastighets AB, org.nr 556763-5163 har inte bedrivit någon aktiv verksamhet under året.

Väsentliga händelser under året

Under 2017 har överlåtelsen av affären olycksfalls- och sjukförsäkring vuxen från Länsförsäkringar Sak AB slutförts. Tidigare har denna affär förmedlats från Länsförsäkringar Sak AB. Från februari 2016 har nyteckning av försäkringar gjorts i Länsförsäkringar Jämtland och under 2017 har befintligt bestånd succesivt tagits över vid årlig förnyelse av försäkring och då annullerats i Länsförsäkringar Sak AB. Per den 1 december 2017 övertogs försäkringstekniska avsättningar. Se not 23.

Ny vd har rekryterats och började sin anställning den 1 januari 2017.

Händelser efter balansdagen

Bolaget har inte fått kännedom om några väsentliga händelser efter balansdagen som påverkar det finansiella resultatet och den ekonomiska ställningen per den 31 december 2017.

Ashagens
förskola
0644-10348

Länstörnsäkringar
Småland

Hållbarhetsrapport

Styrelsen får härmed avlämna hållbarhetsrapport för räkenskapsåret 2017-01-01 – 2017-12-31.

Denna rapport omfattar redovisning av Länsförsäkringar Jämtland (593200-1828) hållbarhetsrapportering enligt Årsredovisningslagen 6 kap. Rapporteringen omfattar det helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB (556660-2537) och Logen 6 Fastighets AB (556763-5163). Utöver de risker som beskrivs i denna rapport så har företaget inte identifierat några ytterligare icke-finansiella risker som är relevanta för verksamheten och som ska beskrivas i denna rapport. Det är första gången som företaget upprättar en hållbarhetsrapport enligt ÅRL 6 kap.

Index för Årsredovisningslagen 6:10-14	Sidhänvisning
Affärsmodell	7-9
Policy för hållbarhetsfrågor inklusive målsättning och effekt av tillämpning	9-11
Mångfalds- och jämställdhetspolicy inklusive målsättning och effekt av tillämpning	11
Antikorruptionspolicy inklusive målsättning och effekt av tillämpning	11-12
Väsentliga risker kopplade till företagets verksamhet samt hantering av dessa risker	15-23
Miljö	9-10, 17, 19-23
Sociala förhållanden och personal	10-11, 18, 21-22
Respekt för mänskliga rättigheter	17

Hållbarhet för oss

Vi strävar mot att vara en arbetsplats präglad av delaktighet, jämställdhet och bra ledarskap, god arbetsmiljö och bra hälsa hos medarbetare och chefer. Hållbarhet ska vara en naturlig del av vardagen hos alla på Länsförsäkringar Jämtland. Vår verksamhet och våra relationer präglas av hög etik och moral.

Vi har god kännedom om vår egen miljöpåverkan och arbetar aktivt med att minska vår negativa miljöpåverkan och öka vår miljönytta. Vi har leverantörer som uppfyller våra miljökrav och miljöfrågorna är även en del av vårt samhällsengagemang.

Vi har produkter och tjänster som ger ekonomisk trygghet för privatpersoner och företag. Vi utvecklar Länsförsäkringar Jämtland på ett ansvarsfullt sätt för att säkra långsiktig lönsamhet och hållbar ekonomi. Vi prioriterar ett hållbarhetsarbete med tydlig koppling till vår affär och verksamhet, som därmed bidrar till lönsamhet och tydligt minskade skadekostnader.

Affärsmodell

Värdegrund, vision

För att hantera den snabba utvecklingstakten i omvärlden och samtidigt utveckla vårt starka varumärke behöver vi gemensamma värderingar. Länsförsäkringar Jämtlands interna värderingar bygger på begreppet "ENKLA", som står för Engagerade, Nära, Kompetenta, Långsiktiga och Alerta. Värderingarna uttrycker önskade förhållningssätt

i det dagliga arbetet, och med en gemensam syn kan våra värderingar omvandlas till konkreta strategier, mål och handlingar. Vi värnar om allas lika värde oavsett olikheter och vi respekterar grundläggande mänskliga rättigheter såsom de beskrivs i centrala konventioner, t ex FN:s konvention om mänskliga rättigheter samt FN:s barnkonvention.

”Vi vill vara det mest omtyckta företaget i vårt län”

Vår vision 2025 är att vara det mest omtyckta företaget i vårt län. Detta vill vi uppnå genom att förenkla våra kunders vardag och bidra till en trygg framtid, vilket är vårt varumärkeslöfte, samtidigt som vi tar ansvar – miljömässigt, socialt och ekonomiskt. En effekt av våra värderingar ska vara att alla medarbetare känner sig delaktiga i och ansvariga för att vi når våra övergripande mål. Vi vill fortsätta växa men inte på bekostnad av en sund lönsamhet.

Koncernstruktur och ägandeskap

Länsförsäkringar Jämtland är ett av 23 lokala, självständiga och kundägda länsförsäkringsbolag. Med 2,5 procent av aktiekapitalet äger vi Länsförsäkringar AB tillsammans med de andra 22 länsförsäkringsbolagen. Tillsammans bedriver länsförsäkringsgruppen verksamhet inom bank, sak-, liv- och pensionsförsäkring samt fastighetsförmedling med totalt 3,8 miljoner privat-, lantbruks och företagskunder. Att vara en del av ett nationellt samarbete där 23 ömsesidiga länsförsäkringsbolag har ett gemensamt service- och utvecklingsbolag är unikt och värdefullt. Till Länsförsäkringar Jämtland hör även de helägda dotterbolagen Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB som endast förvaltar aktier samt Logen 6 Fastigheter AB som har varit vilande sedan ungefär tio år tillbaka.

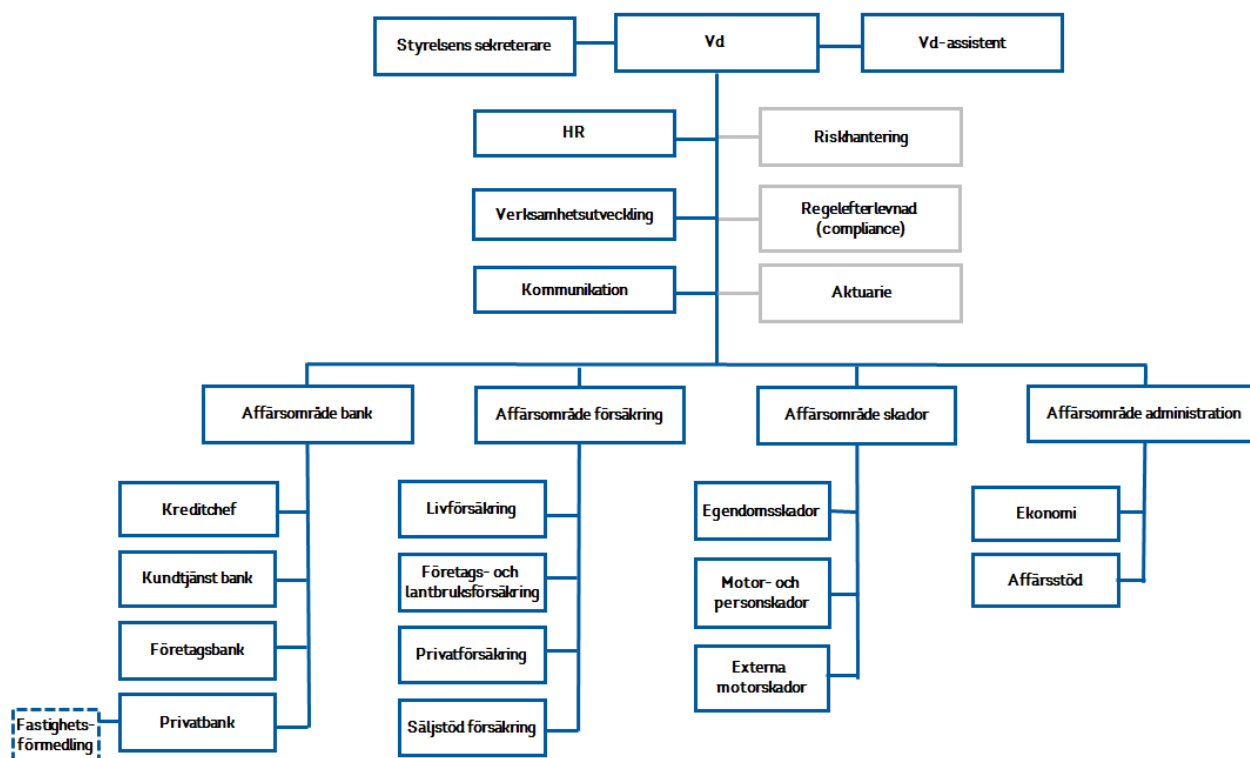
Länsförsäkringar Jämtland ägs av sina 58 600 sakförsäkringskunder i Jämtland och Härjedalen. Det är alltså våra kunder som tillsammans äger och påverkar bolagets framtid. Eftersom vi inte har kortsiktiga vinstkrav från några aktieägare kan våra kunders långsiktiga intressen prioriteras. Vårt mål är inte att vinstmaximera, utan att vara transparenta gentemot våra ägare och ha ett långsiktigt förhållningssätt som möjliggör ett hållbart beslutsfattande i bolaget vad gäller ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter. Det är fullmäktige som företräder kundernas intressen i bolaget. Fullmäktigeledamöterna sammanträder två gånger per år tillsammans med affärsledningen och styrelsen. Ett av tillfällena är den årliga bolagsstämman då majoriteten av fullmäktigeledamöterna brukar medverka. Varje kommun har en ledamot per 1 500 försäkringstagare och under verksamhetsåret har vi haft 38 fullmäktigeledamöter.

Förändringar under året är att en ny vd och en ny HR-chef har tillträtt i bolaget.

Produkter och affärsområden

Försäkringar skyddar mot ekonomiska förluster genom att man solidariskt delar på risken i försäkringskollektivet. I ett kundägt bolag blir det ännu tydligare, exempelvis eftersom eventuellt överskott efter goda år kan delas ut som återbäring till ägarna, våra kunder. Genom riskspridning får alla försäkringstagare ett ekonomiskt skydd till en låg kostnad. Det skapar trygghet för våra kunder och därför ser vi oss som leverantörer av trygghet. Genom att erbjuda försäkringar, bank- och pensionstjänster till privatpersoner, lantbrukare och företag skapar vi inte bara trygghet, vi underlättar också vardagen för våra kunder i Jämtland och Härjedalen.

Det gemensamt ägda dotterbolaget Länsförsäkringar AB bedriver affärsverksamhet inom till exempel livförsäkring, bank, fondförvaltning, djurförsäkring och hälsoförsäkring. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar av att länsförsäkringsbolagen väljer att samla resurser för exempelvis gemensamma utvecklings-, service- och IT-frågor. För kunderna är vi lokala, det är oss på Länsförsäkringar Jämtland som kunderna möter. Verksamheten är uppdelad i affärsområdena bank, försäkring, skador med stöd från administration (ekonomi och affärsstöd), HR, verksamhetsutveckling och kommunikation.

Hållbarhetsstyrning

Affärsledningen har det yttersta ansvaret för hållbarhetsarbetet, både vad gäller ekonomiska, sociala och miljömässiga frågor. Kommunikationschefen är affärsledningens koordinator för hållbarhetsfrågor men det yttersta ansvaret för de prioriterade områdena ligger på olika funktioner i affärsledningen. En utvecklad plan på hur vi ska arbeta mer integrerat med hållbarhetsfrågorna har påbörjats och arbetet fortsätter under 2018. Målet är att hållbarhet ska genomsyra allt vi gör, på alla nivåer, för att vi ska kunna skapa en långsiktig trygghet för våra kunder. Företaget har ett stort antal styrdokument och många av våra strategiska hållbarhetsrisker hanteras genom policys och riktlinjer för miljö, inköp, resor, arbetsmiljö, mångfald, misstanke om oegentligheter samt etiska riktlinjer.

Miljö

Länsförsäkringar Jämtland bedriver ett engagerat miljöarbete och vi arbetar aktivt med att sänka vår totala miljöbelastning och verka för ett hållbart samhälle. Vår verksamhets största miljöpåverkan är den indirekta miljöpåverkan orsakad av skador, framför allt vattenskador och brandskador. Det skadeförebyggande arbete vi gör för att minska dessa skador ligger till grund för våra miljömål. Vår målsättning är att det långsiktiga miljöarbetet ska vara en naturlig del i vårt dagliga arbete och i samtal med kunder.

Vårt interna miljöarbete innebär att vi följer de miljölagar och andra krav som ställs på oss. Vi minimerar våra egna utsläpp av miljöföroreningar och vi ser till att våra medarbetare kontinuerligt ökar sin kunskap och förståelse för Länsförsäkringar Jämtlands påverkan på samhälle och miljö. Externt påverkar och vägleder vi våra kunder, leverantörer och andra intressenter så att de tar största möjliga miljöhänsyn för att inte påverka miljön negativt. Vi samverkar även med andra aktörer för att vi vill driva miljöfrågan framåt.

Effekt av tillämpning

Vi har ett stort fokus på brand och vattenskador och vi riktar skadeförebyggande insatser till våra kunder. Under 2017 påbörjades exempelvis ett arbete där vi erbjuder våra kunder i riskområden att installera vattenfelsbrytare till ett förmånligt pris. Inom fordonsområdet samarbetar vi med de bilverkstäder vi har avtal med i syfte att öka användningen av begagnade delar och därmed få positiva miljöeffekter.

De samhällsengagerade miljörelaterade aktiviteter som utförts under året inkluderar bland annat ett årligt klimatseminarium tillsammans med Östersunds kommun, Länsstyrelsen Jämtlands län och Region Jämtland

Härjedalen. Ungefär 400 anmälda studenter, myndighets- och företagsrepresentanter deltog under en hel dag med intressanta diskussioner och föreläsare. Eftersom vi vill stimulera hållbart företagande i länet delar vi varje år ut ett pris för att stimulera hållbart företagande. Årets hållbara företag i Jämtlands län blev Brödcentralen Jämtland (Polfärskt) med motiveringen *"... med tydliga mål och visioner och genomtänkta investeringar i både tid och pengar bidrar de till en bättre värld, ett bättre län och de bygger en hållbar framtid för familjeföretaget"*.

I vår lantbruksförsäkring ingår en återvinningsförsäkring, vilket innebär att våra lantbruksskrot kunder varje år kan anmäla hämtning av bland annat metallskrot och miljöfarligt avfall i ett samarbete mellan oss och Håll Sverige Rent. Under 2017 har vi rensat landsbygden i Jämtland och Härjedalen från 289 ton lantbruksskrot och nästan 18 ton farligt avfall.

Hämtat avfall	2017 [ton]
Bekämpningsmedel	0,14
Spillolja	14,53
Oljefilter	0,80
Lysrör	0,20
Färgavfall	0,22
Lantbruksskrot	289
Däck/gummi	7,44
Plast	269,88
Övrigt farligt avfall	2,07

Inköp

Vår inköspolicy är ett viktigt verktyg gällande vår interna påverkan på miljön och vårt lokalsamhälle. Inköp av varor och tjänster ska genomföras i konkurrens och på ett sätt som säkerställer bästa möjliga kvalitet. Vidare ska varor och tjänster anskaffas till en kostnad som är mest ekonomisk fördelaktig för oss på lång sikt med minsta möjliga miljöpåverkan. Vår målsättning är att upphandling av avtal ska främja hållbar utveckling samtidigt som de ska medverka till att minska företagets kostnader och maximera verksamhetsnyttan.

Effekt av tillämpning

Under året har ett arbete för att utveckla våra styrdokument för inköp påbörjats.

Resor

Länsförsäkringar Jämtland ska ta sitt ansvar genom att i den egna verksamheten visa vägen och agera som en förebild för att minska utsläppen av koldioxid. Tjänsteresor inom Länsförsäkringar Jämtland sker därför på ett så ekonomiskt, effektivt, trafiksäkert och miljöanpassat sätt som möjligt. Inför varje tjänsteresa ska vi pröva möjligheterna att minimera miljöpåverkan genom planering av möten och ta tillvara möjligheter till digitala möteslösningar. Vår målsättning med resepolicy är att öka medvetandet gällande hur vi kan minska vår miljöpåverkan av våra resor.

Effekt av tillämpning

Vi vill skapa en större medvetenhet kring den miljöpåverkan som våra resor ger upphov till, samtidigt som sociala (både medarbetarnas livssituation och vikten av infrastruktur i länet) och ekonomiska aspekter vägs in. Alla medarbetare ska ta hänsyn till miljön, kostnad samt sin egen säkerhet och livssituation inför val av transportmedel. Vi strävar hela tiden efter ökad trafiksäkerhets- och miljöhänsyn på fordon som används i tjänsten.

Arbetsmiljö

Grundläggande i verksamheten är att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och skador. Vi ska ge våra medarbetare möjligheter till variation i arbetet, social kontakt och samarbete inom företaget. Arbetsförhållandena ska även ge möjlighet till utveckling både yrkesmässigt och personligen samt att man som medarbetare får medverka vid

utformningen av sin arbetssituation. Vår målsättning är att arbetsmiljöarbetet ska ingå som en integrerad och naturlig del i företagets totala verksamhet. Arbetsmiljöpolicyn ses över årligen och revideras vid behov.

Effekt av tillämpning

Under året har en utbildning för alla chefer ägt rum med syfte att öka kompetensen om arbetsmiljöansvar till de som har daglig kontakt med medarbetare inom respektive affärsområde. Arbetsmiljöansvaret har därefter delegerats till närmaste chef. Affärsledningens ansvar är att se till att alla chefer har förutsättningar för att kunna ta detta ansvar, vilket är ett pågående utvecklingsarbete under 2018. Varje medarbetare har cirka åtta prestationssamtal per år med sin närmaste chef, där man stämmer av bland annat uppdrag och förutsättningar för prestation.

Ett arbete kring hur vi ska utveckla hälsofrämjande aktiviteter på företaget initierades under året. Utöver förmåner i form av bland annat sjukvårdsförsäkring och friskvårdsbidrag uppmuntrar vi även till personalsociala aktiviteter. Därför bidrar vi ekonomiskt till företagets personalsociala förening Kamratligan, som anordnar aktiviteter utanför arbetstid för medarbetarna i form av personalfester, kultur- och motionsaktiviteter.

Ett projekt inleddes under året då behovet av att förbättra arbetsmiljön och möta framtidens flexibla arbetssätt identifierats efter samtal med våra medarbetare. En arbetsgrupp tillsattes med representation på medarbetarnivå från alla affärsområden för att få en hög delaktighet i utformandet. Tillsammans med ett arkitektföretag från Östersund togs en ny planlösning fram för kontoret som ska minimera problematiken med ljud och ljus. Planlösningen ska även möjliggöra nya gemensamma utrymmen anpassade efter behov och inte enbart traditionella mötesrum. En miljö som ska gynna våra medarbetares välmående.

Mångfald

Vår verksamhet präglas av uppfattningen att alla har och ska tillförsäkras lika villkor, rättigheter och möjligheter oavsett olikheter. Detta återspeglas i vår dagliga verksamhet och vid rekryteringar. Medarbetarna ska känna att deras insats i arbetet är betydelsefull och att de har ett ansvar för att medverka till goda arbetsförhållanden. Vår målsättning är att alla ska känna sig trygga i vår miljö. Det är viktigt för oss att aktivt motverka alla former av trakasserier, oavsett skäl.

Ovälkomna uppträdanden, exempelvis sexuella trakasserier eller annan kränkande särbehandling, ska omedelbart rapporteras, utredas och lämpliga åtgärder ska vidtas. Det är viktigt att denna typ av ärenden får en snabb och konfidentiell behandling. Ytterst ansvarig i ledningen för frågor om trakasserier är vd.

Effekt av tillämpning

En utbildning för alla chefer har ägt rum under året med kränkande särbehandling som en viktig punkt på agendan. Inga rapporteringar om sexuella trakasserier har gjorts under året. Trots det så är hantering av kränkande särbehandling ett område som ledningen kommer att prioritera arbeta mer med under nästa år då det är en viktig fråga och arbetsgivaransvaret är skärpt i Arbetsmiljölagstiftningen.

Könsfördelning 2017	Kvinnor	Män
Styrelse (stämmovalda ledamöter)	5	3
Ledning	2	5
Länsförsäkringar Jämtland totalt	58	45

Misstanke om oegentligheter

Om medarbetare har misstankar om oegentligheter som exempelvis handlar om bokföring, intern bokföringskontroll, revision, mutor eller annan allvarlig brottslighet ska de i första hand vända sig till sin chef, sin chefs överordnade eller styrelsens ordförande. De har alltid rätt att vara anonyma.

För att minimera risken för förekomst av mutor och korruption på företaget tydliggör våra etiska riktlinjer vad som räknas som en tillåten respektive otillåten förmån eller gåva, oavsett om Länsförsäkringar Jämtland är mottagare eller givare. Exempel på icke tillåtna gåvor och förmåner från leverantörer är gåvor i form av kontanter eller värdepapper. Dolda gåvor är heller inte tillåtna, dvs. irreguljära inköpsrabatter, eller någon form av alkoholhaltiga drycker. Vi står alltid för kostnaden för resor och hotell själva vid godkända provisions- eller

bonusarrangemang. Vid tveksamhet ska alltid närmaste chef rådfrågas. Syftet med dessa rutiner är att fånga upp oegentligheter som kan medföra allvarliga konsekvenser för Länsförsäkringar Jämtland och att upprätthålla ett gott förtroende för vår verksamhet och finansmarknaden som helhet.

Effekt av tillämpning

Varje medarbetare har ansvar för att gå igenom styrdokumentet årligen, vilket säkerställs i det årliga prestationssamtalet. Identifierade oegentligheter i verksamheten hanteras av närmaste chef, HR-chef och vd.

Våra intressenter

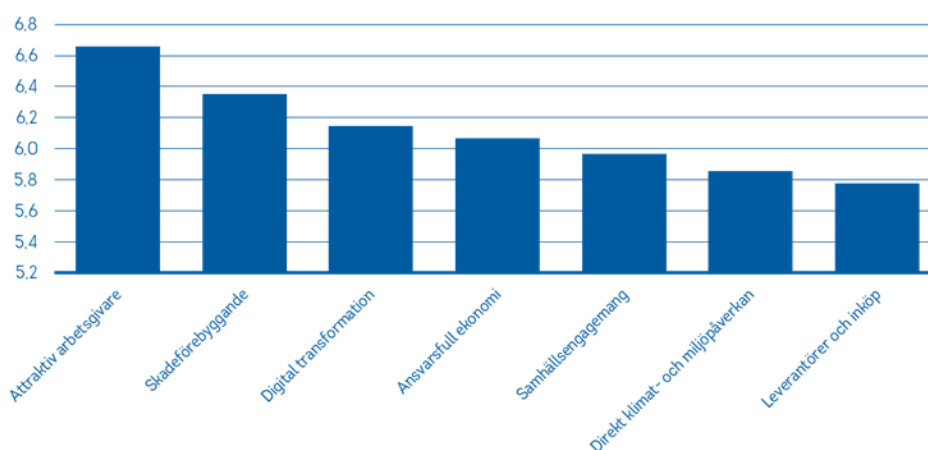
Detta är vår första hållbarhetsrapport och som ett led i framtagandet men också för att kunna bedriva vårt hållbarhetsarbete framöver så har vi gjort en kartläggning av våra intressenter. Våra medarbetare, kunder och leverantörer är våra nyckelintressenter då de har störst påverkan på hur vi driver vår verksamhet. Efter en medarbetarundersökning samt ett arbetsmöte med affärsledningen identifierades även myndigheter, samarbetspartners, intresseorganisationer, media samt lokalsamhället som viktiga intressenter för Länsförsäkringar Jämtland. Analys av och dialog med intressenter är ett kontinuerligt arbete som fortsätter 2018.

Medarbetare

Länsförsäkringar Jämtland har idag 103 heltidsanställda medarbetare. Merparten av alla medarbetare arbetar från kontoret i Östersund.

Under året bad vi medarbetarna att prioritera våra fokusområden efter väsentlighet för dem. Deras åsikter är en viktig faktor i vårt val av fokus inom hållbarhetsarbetet. Svarsfrekvensen var cirka 70 procent och utöver medarbetarnas prioriteringar fick vi även värdefulla kommentarer gällande utvecklingsområden. Det kom fram att vi under nästa år behöver samordna våra interna styrdokument, utveckla arbetsmiljön för medarbetarna samt utveckla en tydlig hållbarhetsstrategi.

Hur viktiga är våra prioriterade områden? (skala 1-7)

Kunder

Ungefär varannan privatperson och vartannat företag i vårt län har en relation till oss och närheten till våra kunder är en av våra bärande principer. Vi är övertygade om att en kundorienterad verksamhet bäst bedrivs lokalt, så nära kunden som möjligt. Närheten till våra kunder leder till en lokalt förankrade beslut och gemensamma attityder. Vi kan vårt län och våra kunder är även våra grannar, vänner och bekanta. Så har det varit i de 170 år som vi har funnits.

"Vi kan vårt län och våra kunder är även våra grannar, vänner och bekanta"

Våra kunder delas in i sakförsäkring, livförsäkring och bankkunder samt i privat-, lantbruks- och företagskunder. Per den sista december 2017 hade vi 58 600 sakförsäkringskunder, 17 700 livförsäkringskunder och 16 300

bankkunder. Marknadsandelen på privatmarknaden fortsätter att öka och idag har vi totalt 56 500 privatkunder. Nästan 7 av 10 lantbrukshushåll är försäkrade hos oss och vartannat företag i länet har valt oss som sin försäkringspartner.

Under 2017 har vi utfört en kundundersökning varje kvartal för att mäta kundnöjdheten i alla kundsegment. I årets kundundersökning ville vi även undersöka hur våra kunder uppfattar vår hållbarhetsprestation. Därför fick de betygsätta till vilken grad de uppfattar oss som ett företag som är samhällsengagerade, en bra arbetsgivare, tar ansvar för miljön, innovativa och nytänkande samt omttyckta. Våra kunders uppfattning är en av våra viktigaste indikatorer i valet av prioritet för våra väsentliga fokusområden inom hållbarhetsarbetet.

Leverantörer

Våra leverantörer består i huvudsak av de företag som hjälper oss med den interna driften och de leverantörer som hanterar våra kunders skador. Vi säkerställer att våra kunder har tillgång till bra leverantörer för att få sin skada omhändertagen eller åtgärdad, exempelvis vid vatten- och brandskada och vid fordonsskador.

Den dialog vi för med våra potentiella leverantörer består av dialog om avtalsvillkor vid tillfälle för kontraktskrivning. Avtalsvillkoren inkluderar hållbarhetsfrågor så som miljö samt att verksamheten är registrerad. Under 2018 kommer vi att utveckla intressentdialogen med våra leverantörer.

Av leverantörer som reparerar våra kunders fordonsskador kräver vi en certifiering enligt Lupin. Det innebär att en certifieringsdialog förs med dessa leverantörer för att säkerställa att de uppfyller grundläggande krav. Dessa krav är bland annat att tillverkarnas reparationsanvisningar ska uppfyllas för att fordonet ska hålla ursprunglig säkerhetsnivå efter genomförd reparation. Verksamheten ska även uppfylla miljökrav enligt en miljöpolicy samt årligen identifiera miljömål att sträva mot. Uppföljning av efterlevnad görs med hjälp av en tredjepartsrevision. Vi har sedan 2015 delat ut utmärkelsen Årets bilplåtverkstad bland våra avtalade plåtverkstäder. Syftet med utmärkelsen är att stimulera miljövänliga (begagnade bildelar och plastreparationer) reparationer som håller hög kvalitet och ger nöjda kunder.

Vi jobbar med och utvecklar digitala verktyg i leverantörsledet i syfte att kvalitetssäkra, effektivisera och säkerställa kostnader. Detta gör även att vi kan garantera kunden hur lång tid en reparation kommer att ta, samt hur mycket den kommer att kosta. Det medför också att vi i framtiden kan hantera alla leverantörer på samma sätt, vilket skapar en tydlig systematik i vår leverantörsdialog.

Vår ambition är att föra en än mer ömsesidig dialog med våra leverantörer där vi inte enbart är kravställare utan där våra leverantörer får redogöra för sina förväntningar på oss som uppdragsgivare. Målsättningar är identifierade för både 2020 och 2025. En målsättning är att under nästa verksamhetsår inkludera våra största leverantörer vid prioriteringen av våra väsentliga fokusområden, och inte bara inkludera våra medarbetare och kunder.

FN:s 17 globala mål

FN:s 193 medlemsländer har genom Agenda 2030 förbundit sig till 17 globala mål för att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter, lösa klimatkrisen samt främja fred och rättvisa. Målen ska vara uppnådda 2030 och syftar till att åstadkomma en långsikt hållbar utveckling genom att inkludera ekonomiska, miljömässiga och sociala aspekter. Varje land ansvarar för implementering och uppföljning av målen men för att förverkliga målen krävs att alla aktörer i samhället – organisationer, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – arbetar tillsammans.

Under 2017 inleddes ett arbete med att identifiera vilka mål och delmål som vår verksamhet har störst påverkan på. Analysen har skett utifrån våra väsentliga fokusområden, identifierade risker och möjligheter. Alla mål är viktiga, men vi har i år valt att fokusera på sex av dem för att på ett effektivt och trovärdigt sätt kunna säkerställa vårt bidrag till målpuppfyllelsen. Arbetet med

att sätta interna mål och integrera målen i verksamheten kommer att fortsätta 2018 tillsammans med Länsförsäkringar AB och de andra länsbolagen.

Delmål 3.4: Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande. I vårt engagemang för barn och unga tar vi hänsyn till frågor som handlar om psykisk hälsa och välbefinnande, då vi med vårt engagemang vill bidra till en aktiv och inkluderande fritid för barn och unga.

Delmål 3.5: Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk. Vi samarbetar med andra lokala aktörer kring ANTD-förebyggande insatser bland barn och unga, bland annat tillsammans med ÖFK i satsningen Team 12-17, där även Region Jämtland Härjedalen och mobilisera.nu finns med. Team 12-17 innebär att 12-17-åringar har möjlighet att få årskort till ÖFKs hemmamatcher om de avstår alkohol och droger. Ett kontrakt undertecknas tillsammans med målsman. Som arbetsgivare har vi ett samarbetsavtal med Alna som kan bistå med utbildning, handledning, utredning och stöd när det gäller skadligt bruk av droger och alkohol.

Delmål 3.6: Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen. Vi har ett stort engagemang i insatser och förebyggande information kring trafiksäkerhet och via den gruppgemensamma forskningsfonden bidrar vi till forskning kring trafikolyckor. Vi håller i förarutbildningar för yrkesförare, med både praktisk träning och kunskap.

Delmål 8.3: Skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster. Vi stöttar lokalt företagande och entreprenörskap till exempel genom

samarbetet med Nyföretagarcentrum och House Be, samt erbjuder finansiella tjänster till våra företagskunder.

Delmål 8.8: Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare. Vi för en dialog med våra leverantörer kring arbetsvillkor. Samtidigt säkerställer vi våra egna medarbetares arbetsvillkor genom uppföljning av medarbetarundersökningar och inkludering vid utvecklandet av arbetsmiljön.

Delmål 8.10: Utöka tillgången till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla. Med ett ökat fokus på en digital transformering strävar vi mot att göra finansiella tjänster mer tillgängliga.

Delmål 10.2: Möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Vi verkar för mångfald på arbetsplatsen genom vår policy för mångfald och vi verkar också för minskad ojämlikhet i vårt samhällsengagemang, inte minst inom de barn och ungdomsverksamheter som vi sponsrar.

Delmål 11.3: Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering. Vi bidrar med kunskap och påverkar beslut kring hållbar stadsplanering och via den gruppgemensamma forskningsfonden stödjer vi forskning kring hållbara trygga samhällen.

Delmål 11.5: Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Genom vårt skadeförebyggande arbete förebygger vi skador som uppkommer genom exempelvis brand. Vi har en Naturskadesamordnare som samarbetar med organisationer och myndigheter i länet för att vi tillsammans ska begränsa och på sikt förhindra effekterna av naturskador genom ökad kunskap och insatser.

Delmål 12.4: Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall. Vi uppmuntrar våra lantbrukskunder att samla in metallskrot och farligt avfall via vår återvinningsförsäkring.

Delmål 12.6: Uppmuntra företag att införa hållbara metoder och att integrera

hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel. Vi ställer krav på materialval, återvinning och

återbruk vid reparationer av bilar. Samtidigt styr vi våra hållbara inköp till kontoret via vår inköbspolicy. Vi delar årligen ut utmärkelsen Årets hållbara företag i Jämtlands län för att uppmuntra och stimulera hållbart företagande i länet.

Delmål 13.2: Integrera klimatåtgärder i politik, strategier och planering. Vi driver skadeförebyggande arbete för att minska vår indirekta klimatpåverkan. Samtidigt strävar vi mot att integrera vår direkta påverkan på klimatet i vår strategi genom att skapa rutiner kring hållbara inköp och resor.

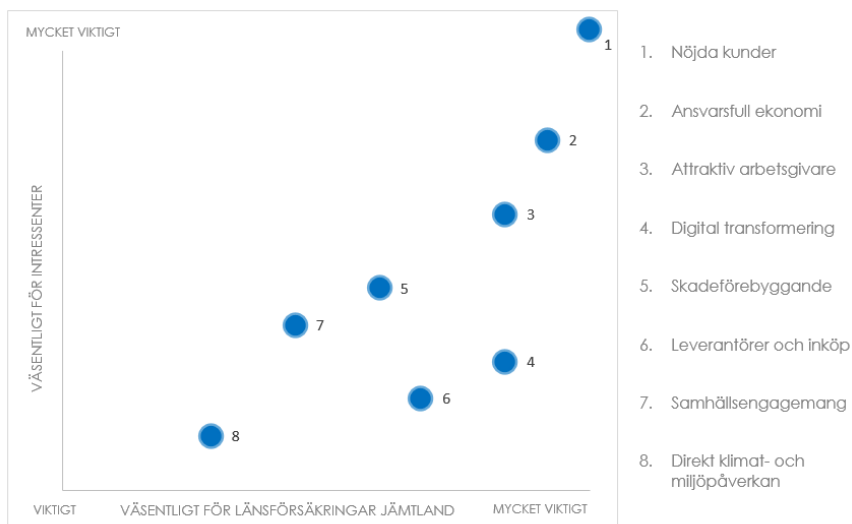
Delmål 13.3: Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av

klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning. Vi bidrar till forskning kring klimatpåverkan via den gruppgemensamma forskningsfonden. Alla länsförsäkringsbolag har en utsedd Naturskadesamordnare och vi för dialoger med kunder och beslutsfattare kring klimatfrågor, bland annat genom Klimatråd Jämtlands län, och bidrar till samhällsengagerade aktiviteter med fokus på miljö och klimat, exempelvis det årliga Klimatseminariet i Östersund.

Väsentlighetsanalys

Förmåga att identifiera, förebygga och hantera risker är centralt i den bransch och omvärld som Länsförsäkringar Jämtland verkar i. Därför har vi gjort en analys av vilka fokusområden som är mest väsentliga för våra intressenter och vår långsiktiga överlevnad ur ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt perspektiv. Dessa fokusområden kommer att präglade vår hållbarhetsstrategi framöver.

Väsentlighetsmatrisen nedan är ett resultat av ledningsgruppens inventering av väsentliga hållbarhetsrisker med hänsyn till vår omvärld, vår framtid, våra intressenter samt våra interna beslut. De intressenter som har påverkat denna prioritering är våra medarbetare och våra kunder. Nästa år vill vi även involvera våra leverantörer. I följande avsnitt beskrivs varför dessa områden är viktiga för oss och hur vi hanterar dem i vår verksamhet.

1. Nöjda kunder

I den kundägda verksamhet vi driver, är kundnöjdheten en förutsättning för vår långsiktiga överlevnad. Vi vill att våra kunder ska uppleva att vi bidrar till en enklare vardag och en tryggare framtid. Vi genomförde NKI-undersökningar varje kvartal under 2017 där vi även undersökte om våra kunder upplever att det bemötande de fått från oss stämmer överens med värdeord som vi vill förknippas med: kundvänliga, trygga, nära, okomplicerade, engagerade och proaktiva. Det som var tydligt i årets undersökning är att kundvänlighet, trygghet, engagemang påverkar kundnöjdhet starkt, tillsammans med att vi uppfattas som okomplicerade.

Vår vision är att vara det mest omtyckta företaget i vårt län år 2025. För att uppnå detta är det viktigt att vi upplevs som ett hållbart företag – ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Vårt samhällsengagemang är därför viktigt för att påverka, synas och befästa vår lokala förankring och vår vision. Hållbarhet är den nya självklara utgångspunkten för framgångsrikt företagande.

En kritisk framgångsfaktor för en ökad kundnöjdhet är ett starkt varumärke. Inom försäkring är vi marknadsledande och har hög varumärkeskännetecken.

Vi fokuserar på erbjudanden som ökar incitamentet att vara lojal. Att tänka på helheten och på våra kunders olika behov i våra kunderbjudanden blir därför centralt. Lojala kunder är strategiskt viktigt både för vår lönsamhet och vår kundnöjdhet. En privatkund som både har sin boendeförsäkring tillsammans med vår bank som huvudbank samt sparande tillhör vår kundgrupp *Guldkund*. En Guldkund belönas med exempelvis försäkringsrabatt, ett kostnadsfritt bankkort och andra förmåner. Vi ser generellt att de kunder som är helkunder hos oss är mer nöjda än andra.

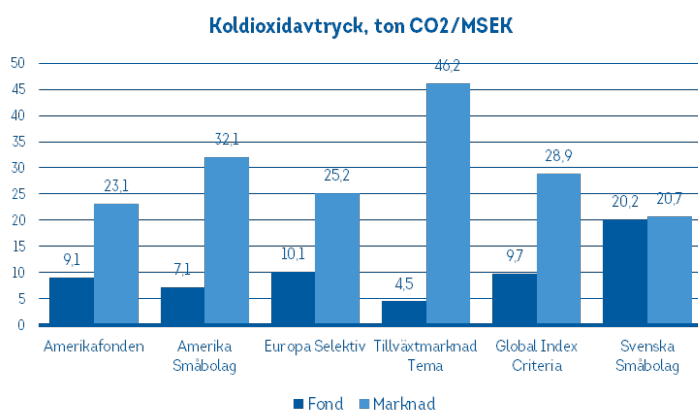

Kundnöjdhet och kundlojalitet	2016	2017	Mål 2018	Mål 2020
Nöjd Kund Index (NKI)	78	77	78	79
Antal Guldkunder	4 800	5 169	5 820	7 420

2. Ansvarsfull ekonomi

Att ha en ansvarsfull ekonomi innebär för oss att vi strävar efter en ekonomisk stabilitet genom långsiktiga beslut. I vår bransch finns även en hög förväntan på att handla affärsetiskt i enlighet med regelverk och externa krav och att ha en hållbar kapitalförvaltning. Kapitalförvaltningen ska garantera att bolagets betalningsåtaganden kan fullföljas och skapa avkastning på företagets placeringstillgångar. Arbetet präglas av långsiktighet och balanserat risktagande och vi anser att det är viktigt att hänsyn tas till innehavens hållbarhet, varför det utgör en del av vår investeringsprocess. Utgångspunkten är att bolag som aktivt arbetar med hållbarhet, exempelvis genom miljö- och etikfrågor, skapar bättre förutsättningar för en långsiktigt god utveckling.

Vi investerar i fonder som har innehav i bolag över hela världen. Detta medför en risk för oss att någon av dessa bolag kränker mänskliga rättigheter, inte tar ansvar för miljön eller sina anställda, agerar korrupt eller tillverkar vapen. Denna risk hanterar vi genom vår placeringspolicy som tydliggör att kapitalförvaltningen ska arbeta för en god avkastning och samtidigt bidra till ett mer hållbart samhälle genom ansvarsfulla investeringar. God etik och iakttagande av väsentlig miljöhänsyn är viktiga förutsättningar för bolagets långsiktiga utveckling och är en utgångspunkt i vår investeringsverksamhet vid placering i tillgångar. Placeringar ska undvikas i företag med tillverkning eller försäljning av vapen/krigsmateriel, pornografi, alkohol och tobak eller som tillåter barnarbete eller bryter mot centrala internationella överenskommelser. Vidare ska placeringar undvikas i företag vars verksamhet inte bedrivs på ett miljömässigt hållbart sätt eller saknar förutsättningar för en hållbar tillväxt. Länsförsäkringar Jämtland undviker därför att investera i bolag som producerar och distribuerar fossila bränslen. Styrelsen är ansvarig för att kapitalförvaltningen följer gällande lagar och riktlinjer, samt att dess syfte sammanfaller med bolagets beslutade risknivå och långsiktiga strategi. **FN:s Global Compact** och riktlinjer för ansvarsfulla investeringar (**PRI**) är initiativ som Länsförsäkringar AB skrivit under och som vi arbetar utifrån, liksom principer för hållbara försäkringar (**PSI**) som är underskrivna av Länsförsäkringar Sak. De förvaltare som vi anlitar ska ha skrivit under PRI och innehav som kan associeras till en kränkning av dessa konventioner ska avyttras.

Några av våra fonders koldioxidavtryck jämfört med marknaden i ton CO₂ per investerad miljon kronor

När det gäller vår ekonomiska stabilitet vill vi fortsätta växa men inte på bekostnad av en sund lönsamhet. Riskbedömning och analys av våra affärer är strategiskt viktigt för att säkerställa lönsamheten.

Vårt övergripande mål är att säkerställa att vårt åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid vilket innebär att avkastningen ska vara i nivå med de jämförbara index som fastställs årligen i vår placeringsriktlinje. En långsiktig tillväxt kommer även att kräva nya kompetenser och resurser, vilka är strategiska satsningar som behövs nu och i framtiden. Se vår årsredovisning, sida 27 för en femårsjämförelse av vår konsolideringsgrad, resultat och ekonomisk ställning.

3. Attraktiv arbetsgivare

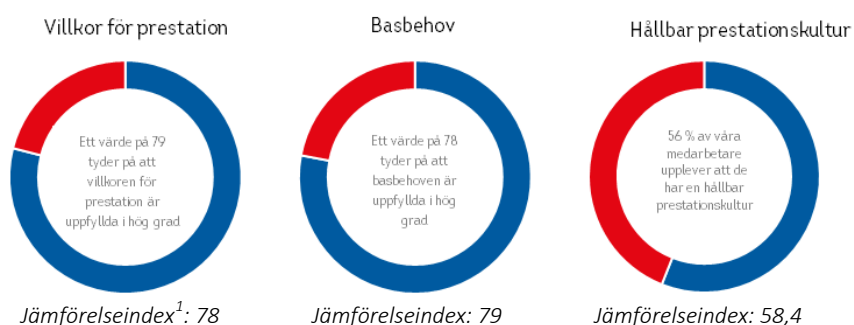
Länsförsäkringar Jämtlands framgång är beroende av medarbetarnas engagemang, kompetens och förmåga att skapa resultat. Vi vill att medarbetarna ska trivas, känna arbetsglädje och utvecklas i arbetet. Med stöd av vår HR-policy eftersträvar vi att skapa en arbetsmiljö som möjliggör att medarbetarna känner sig delaktiga och får inflytande i beslutsfattandet.

Att våra potentiella och nuvarande medarbetare upplever oss som en attraktiv arbetsgivare är väsentligt för vår framtida utveckling. Anses vi inte vara attraktiva kommer vi inte kunna attrahera eller bevara relevant kompetens inom företaget vilket kommer att påverka vår sociala, miljömässiga och ekonomiska prestation på lång sikt. Med kompetens och erfarenhet kan vi bidra till att vårt län lever och utvecklas.

Omvärlden förändras i snabb takt och det påverkar vår roll som arbetsgivare. Exempelvis kommer vår interna organisation behöva anpassa sig för att möta ett ökat behov av samverkan och interaktion. Vi vill bli bättre på detta och skapa en arbetsplats som är kreativ, effektiv och engagerande och därför påbörjar vi en förflyttning till framtidens arbetssätt genom att bygga om kontoret och digitalisera våra arbetssätt. En annan viktig aspekt i detta är att arbeta med utbildning och fortbildning för att behålla och utveckla kompetens. Vi måste attrahera personer som delar och bidrar till våra värderingar och som inspireras av vår vision och vårt uppdrag samt anpassa organisationen efter de individer som verksamheten behöver. Behov av fortbildning fångas upp i prestationssamtal med närmaste chef.

Att vara en attraktiv arbetsgivare handlar också om att ge medarbetarna förutsättningar för att kunna behålla en hälsosam balans mellan arbete och fritid, samt att skapa en arbetsplats där alla känner sig välkomna och där ingen diskrimineras. Vi strävar att alltid arbeta förebyggande gällande sjukfrånvaro, genom att arbeta med att varje medarbetare ska ha ett tydligt uppdrag och förstå sitt bidrag till helheten.

Vi mäter årligen index *Hållbar prestationskultur* i en medarbetarenkät. Årets enkät hade en svarsfrekvens på 92 procent. Här mäts medarbetarnas villkor för prestation genom de fem faktorerna *vill, vet, kan, få, bör* i kombination med de fyra mänskliga basbehoven *tillhöra, bidra, bekräftas, utvecklas*. Andel medarbetare som får ett index över 75 för både villkor för prestation och de mänskliga basbehoven anses ha bra förutsättningar för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Detta index vägleder oss i arbetet med att identifiera och åtgärda förbättringsområden. Utveckling av det goda ledarskapet och ett gemensamt arbete, som involverar alla, att arbeta med våra värderingar och bygga företagskultur är därför ett centralt förflyttningsområde för att nå målen 2025. För detta kommer det krävas ett ledarskap som ständigt uppmuntrar till utveckling, en företagskultur som främjar förändring och medarbetare som vill förändra och utvecklas.

Attraktiv arbetsgivare	2015	2017	Mål 2018	Mål 2020
Hållbar prestationskultur [%] av medarbetare	52	56	58	60
Ledarskaps- och kommunikationsindex ²	78	74	78	80

¹ Jämförelseindexet är framtaget av forsknings- och utvecklingsföretaget Agerus resultat av mångårig forskning och tillämpning av företagets metod för bättre prestation, effektivitet och hälsa.

² Ledarskaps- och kommunikationsindex visar vilken kommunikationskompetens ledaren upplevs ha. Kommunikationskompetens är en förutsättning för ett ledarskap som bidrar till goda prestationer.

4. Digital transformering

För att kunna leverera moderna tjänster som är lättillgängliga för våra kunder och för att vara en intressant arbetsgivare med effektiva medarbetare behöver vi investera i vår digitala transformering. Digitaliseringen är en utmaning men också en möjlighet. Utvecklingen av verksamheter, produkter och tjänster går allt snabbare. Utmaningen ligger i att utvecklas i takt med kundernas behov och förväntningar. Vi är idag unika då vi är kundägda och agerar lokalt vilket gör att vi löpande kan utvecklas i takt med våra kunders behov. Vi måste lyssna på våra kunder, kommunicera på deras villkor och vara tillgängliga när och hur de förväntar sig. De digitala kanalerna hamnar allt mer i centrum i kundmötet och för att lyckas måste vi hänga med i den digitala utvecklingen. Digitaliseringen är för oss en väldigt viktig hållbarhetsfråga då den berör både sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter. Med digitala verktyg och fokus på utveckling kan vi bli mer resurseffektiva, förbli valbara för våra kunder och säkra vår plats på marknaden som en relevant aktör.

För att kunna utvecklas i takt med digitaliseringen kommer roller att förändras, arbetsuppgifter automatiseras och andra kommer att tillkomma till år 2025. Det mänskliga mötet kommer att finnas kvar, men det kommer att förändras. Kreativitet, empati och förmågan att motivera är mänskliga egenskaper som inte kan digitaliseras och är därmed kritiska egenskaper som våra medarbetare behöver besitta.

Ett tydligt och aktuellt exempel är Marketing Automation (dvs. programvaror som stödjer marknadsförings- och säljprocesser) kommer att förändra vårt sätt att sälja, vår marknadsföring och vårt kundmöte. Strategiska aktiviteter är försäljning, utveckla kundrelationer och öka duration. En förutsättning för att bli framgångsrika är att vi använder och bygger vidare på den kunddata vi har, dvs. arbetar med datadrivna kundinsikter och kundanalyser.

Under året har styrelsen haft seminarium med digital transformering i fokus och identifierade behovet av att inte bara fokusera på den tekniska innovationen utan också utveckla ledarskapet, beteenden och att vara selektiv gällande vilka innovationer som verksamheten ska anamma. Vi har därmed påbörjat ett arbete för en övergripande vision med ett digitaliserat uppföljningsarbete. Vi har även definierat och kartlagt våra processer under flera år och de finns tillgängliga för alla medarbetare på intranätet. Där ska även stödjande arbetsredskap och dokument finnas tillgängliga för stöd i hur våra processer ska genomföras.

5. Skadeförebyggande

Vårt skadeförebyggande arbete är riktat till våra kunder. Varje skada vi kan undvika är positivt ur ekonomiskt, miljömässigt och social synpunkt. Skador orsakar lidande för våra kunder, är kostsamma och påföljden har ofta en stor miljöpåverkan. Vi anser att det är vårt ansvar som försäkringsbolag att stötta våra kunder i att proaktivt förebygga skador. Den sociala nyttan med skadeförebyggande arbete är lokal, men miljönyttan sträcker sig utanför länet. Vi arbetar långsiktigt med våra skadeförebyggande aktiviteter och har därför identifierat en långsiktig strategi för dessa.

"En villabrand ger lika mycket koldioxidutsläpp som ungefär fem varv runt jorden med bil"

Vårt skadeförebyggande arbete har störst fokus främst på brand- och vattenskador, men även fordons- och naturskador. Efter många års erfarenhet har vi identifierat bränder och vattenskadors miljöpåverkan på vårt län och vill därför förebygga dessa för att minimera skadornas påverkan. Detta är vårt viktigaste bidrag till klimatet och naturen. Bränder är inte bara förödande för våra kunders trygga vardag utan även kostsamma och har en allvarlig miljöpåverkan. En villabrand motsvarar ungefär fem varv runt jorden med en bil i koldioxidutsläpp. Därmed vill vi minska skadefrekvensen av brand- och vattenskador i vårt län.

Exempel på skadeförebyggande aktiviteter med fokus på brand och vatten är att tillgodose våra kunder med brandsläckare och brandvarnare, besiktningar av badrum för att förebygga vattenskador och utbildning följt av en certifiering av våra lantbrukskunder med fokus på brand och vatten på deras gårdar och jordbruk. Certifieringen heter Säker Gård och är ett samarbete mellan Länsförsäkringar, Agria Djurförsäkring och LRF.

Vi ser att antalet naturskador som beror på ett förändrat klimat ökar för alla länsförsäkringsbolag. Det handlar om allt från översvämningar till stormar. Det är skador som ofta blir väldigt kostsamma för oss och besvärliga för våra kunder. Därför har alla 23 länsförsäkringsbolag en naturskadesamordnare och på Länsförsäkringar AB finns naturskadesamordnare och specialister. Tillsammans följer och analyserar de utvecklingen av naturskador, föreslår åtgärder och informerar kunder samt samordnar med lokala aktörer.

Vi arbetar även med skadeförebyggande insatser inom fordonsområdet, exempelvis med information och utbildning av yrkeschaufförer. När det gäller förebyggande av fysisk och psykisk ohälsa erbjuder vi, via vår sjukvårdsförsäkring, webbtjänster med rådgivning för en mer hälsosam livsstil som exempelvis kostråd och rökavvänjning. Dessa tjänster ger lättillgängliga och snabba tips och kan även fånga upp om någon kund behöver mer hjälp.

Skadeförebyggande åtgärder 2017	Utfall 2017	Mål 2017
PRIVATKUNDER		
Genomförda Trygghetsgenomgångar	212	400
Utdelade vattenlarm kök	186	400
Installerade vattenfelsbrytare	60	250
Utskick om vattenavstängning fritidshus	1 utskick (6 285 mottagare)	1
FÖRETAGSKUNDER		
Utdelade vattenlarm kök	94	150
Skadeförebyggande besiktningar, fastigheter	144	80
Skadeförebyggande chaufförsträffar	2 (100 personer)	5
Halkkörning med lastbil	0	1
Utskick om vinterdäck	1 utskick (14 981 mottagare)	1
LANTBRUKSKUNDER		
Skadeförebyggande besiktningar	61	100

6. Leverantörer och inköp

Vår vision om hållbart företagande sträcker sig utanför vårt eget företags gränser. Att i största möjliga mån säkerställa en hållbar leverantörskedja är väsentligt för att vi ska kunna leverera trygga och kvalitativa tjänster till våra kunder. Detta innebär att vi i tar ansvar för att våra största leverantörer har en bra social standard med schyssta arbetsvillkor, en stabil ekonomi och god kreditvärdighet samt tar ansvar för den miljöpåverkan deras verksamhet ger upphov till. Vi vill att våra leverantörer delar våra värderingar och kan leva upp till vårt varumärke. Både när det gäller stora inköp av tjänster och mindre inköp av varor till kontoret.

Upphandling av externa tjänster ska ske utifrån affärsmässiga principer. Val av leverantör ska ske efter analys av marknadsmässigt pris samt förväntad kvalitet på den upphandlade tjänsten. I första hand söker vi lokala entreprenörer. På så sätt kan vi uppmuntra våra lokala leverantörer och verkar för länets utveckling. När det gäller mindre inköp till kontoret försöker vi även där främja det lokala näringslivet. Läs mer om vår inköbspolicy på s. 8.

Våra största leverantörer består främst av de företag som hanterar våra kunders skadereparationer. Vi har ett femtontal avtalade plåtverkstäder i länet som reparerar våra kunders bilar samt entreprenörer som hanterar vattenskador och brandskador på fastigheter. Dessa leverantörer har en nära kontakt med våra kunder och representerar Länsförsäkringar Jämtland. Att de arbetar ansvarsfullt, noggrant och restriktivt med resurser har en betydande påverkan på miljön och på kostnaden för kunden. Miljöbelastning i form av materialval,

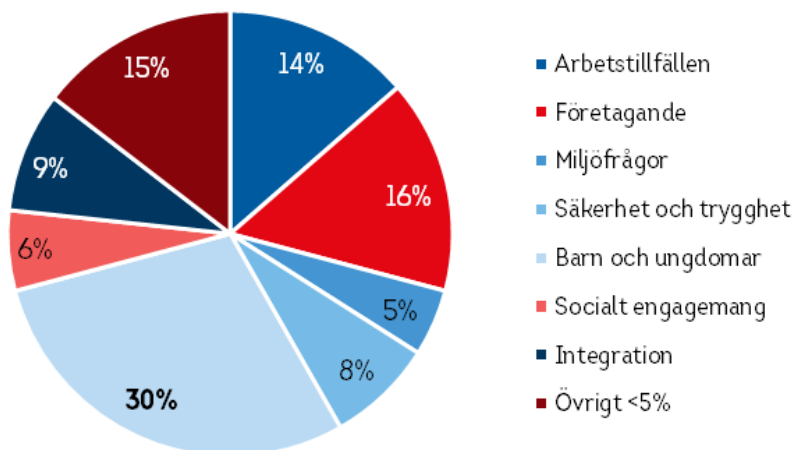
reparationsmetoder och återvinning kan vara stor om vi inte ställer krav och ger tydliga instruktioner. Vi vill till exempel att våra leverantörer utför så små rivningar som möjligt för att minimera mängden nytt material.

Vi har kommit långt när det gäller ansvarsfulla bilreparationer och våra leverantörers miljövänliga materialval. I våra leverantörsavtal framgår det att leverantören ska tillämpa gällande miljölagstiftning och eftersträva miljövänliga alternativ vid materialval, avfallshantering och reparationsmetod. Företaget ska ha ett aktivt miljöarbete, vilket i praktiken innebär att de arbetar utifrån en av dem fastställd miljöpolicy. Miljöpolicyen ska vara skriftlig och uppfyllas även av eventuella underentreprenörer. Om företaget i dagsläget inte arbetar utifrån miljömål, ska de ta fram dessa innan avtalet blir giltigt. Länsförsäkringar Jämtland har rätt att stickprovsvis kontrollera att våra leverantörer uppfyller gällande miljökrav.

Under 2018 kommer vi att utveckla de krav vi ställer på våra leverantörer, bland annat sociala krav i form av säkra arbetsförhållanden kommer att få större fokus. Vår målsättning är att ha årliga fysiska möten med våra största leverantörer för att diskutera aktuella frågor, försäkringsvillkor, skadeförebyggande aktiviteter och vilka förväntningar de har på oss.

7. Samhällsengagemang

Vi vill verka för allas lika värde, trygghet och välbefinnande och jobbar för att vi tillsammans minskar vår klimatpåverkan i länet. Genom en mängd olika samarbeten vill vi också stimulera företagande och utveckling av näringslivet i Jämtland. Vi som lokalt länsförsäkringsbolag har ett stort engagemang i vårt lokalsamhälle - vårt län är vår marknad och den börjar och slutar vid länsgränsen. Vi vill helt enkelt bidra till att länet är en attraktiv plats att bo, leva och verka på. Länets framtid är vår framtid - och den framtiden vill och kan vi påverka. Våra intressenters åsikter om vårt samhällsengagemang är viktiga för oss.

Vi vill fokusera på de områden som de bedömer är väsentliga och där vårt samhälle behöver stöd. Under 2016, i samband med återbäring till våra kunder, gjorde vi en enkel under-sökning på Facebook där vem som helst fick tycka till om *vad som är viktigast för länets framtid*. Mest viktigt ansågs vara barn och ungdomar, något som vi fokuserar på i sponsring och stipendier. Företagande och arbetsstillfällen

anses också mycket viktigt och vi har ett stort engagemang för frågorna, bland annat genom Nyföretagarcentrum och Samling Näringsliv.

Länsförsäkringsbolagens forsknings- och utvecklingsfond administreras av Länsförsäkringar AB och är en stiftelse som beställer forskning från olika forskningsorgan. Via forskningsfonden har vi ett samarbete med Mittuniversitetet med syfte att kartlägga hur olika försäkringstagare ser på framtiden gällande klimatförändringar. Vi finns även med i Klimatråd Jämtlands län tillsammans med de aktörer i länet som vill göra skillnad gällande klimat- och beteendeförändringar. Vi har en naturskadesamordnare som samarbetar med de andra länsförsäkringsbolagen och naturskadespecialister på Länsförsäkringar AB. Deras ansvar är att på operativ nivå öka kunskapen om klimatförändringar och dess konsekvenser, samt initiera proaktiva handlingar. Exempel på frågor som diskuteras är vilka råd vi ska ge till våra kunder och hur vi kan samarbeta med skogsbruksindustrin, givet det faktum att stormarna kommer att bli kraftiga framöver.

Vi är också delaktiga i projektet ZamZynZ där vi, tillsammans med Brandskyddsföreningen i Jämtland, räddningstjänsten, polisen, Östersunds kommun och Åre kommun för konsekvenssamtal på skolor för att förebygga skolbränder. I Sverige brinner det i ungefär 500 skolor per år på grund av exempelvis eldning i

papperskorgar och raketskjutning i korridorer. Detta vill vi, tillsammans med andra aktörer i vårt län, motverka för att öka säkerheten och minska den medföljande negativa miljöbelastningen.

I vår sponsring och genom våra stipendier och utmärkelser har vi ett stort fokus på barn- och ungdomsverksamhet. Vi har delat ut idrottstalang- och ungdomsledarstipendiet i vårt län sedan 1974 och vi har tydliga riktlinjer gällande kriterier, jurymedlemmar och stipendiesummor.

Samordnare för sponsring, stipendier och utmärkelser är kommunikationschefen, men det är många inom företaget som har viktiga roller i vårt samhällsengagemang. Segmentsansvarig för företag och lantbruk ansvarar för våra samarbeten som stimulerar företagande och entreprenörskap, miljösamordnare och naturskadesamordnare ansvarar för samhällsengagemang inom miljö- och klimatområdet och våra skadeförebyggare ansvarar för olika trygghetssamarbeten.

Typ av engagemang	Omfattning	Aktiviteter
Sponsring, stipendier och utmärkelser	Sponsring av föreningar med barn- och ungdomsverksamhet samt projekt för minskad ojämlikhet samt hälsa och trygghet.	• Idrottstalangstipendiet (delas ut årligen) • Ungdomsledarstipendiet (delas ut vart tredje år) • Utmärkelsen Årets barnrättsskämpe (delas ut årligen i samarbete med Rädda Barnen Jämtland Härjedalen)
	Elitsponsring av publika idrotter som är viktiga för länet och skapar engagemang.	• ÖFK Fotboll • Jämtland Basket
Engagemang i hållbart företagande och entreprenörskap	Vi engagerar oss i ett välmående näringsliv, så att företag och dess medarbetare kan fortsätta bo i vårt län och så att vårt län kan fortsätta utvecklas.	• Utmärkelsen Årets hållbara företag (delas ut årligen) • Nyföretagarcentrum • Gomorron Östersund • House Be Åre • StyrelseAkademien • Guldgalan (partner och styrelseplats, Årets hållbara företag delas ut) • Samling Näringsliv (grundare, styrelseplats, medverkan i olika branschråd)
Engagemang för att bekämpa klimatförändringen	Vi samarbetar med lokala aktörer för att öka förståelsen kring klimatförändringar, men vår miljönytta har inga geografiska gränser.	• Klimatråd Jämtlands län • Samarbetspartner årliga klimatseminariet i Östersund
Engagemang för ett tryggare och säkrare Jämtland Härjedalen	Vi vill främja ett tryggt och säkert Jämtland och Härjedalen med hjälp av information och förebyggande insatser som riktar sig till samhället i stort, inte bara till våra kunder.	• ZamZynZ (brandförebyggande samarbete med syfte att reducera antalet skolbränder) • Samarbete med SSF (Stödskyddsföreningen i Jämtland Härjedalen) och Brandskyddsföreningen i Jämtland • Naturskador - bred kunskapsspridning (kommuner, privatpersoner, lantbrukare och företagare) • Gratis reflexvästar till alla förskolor i Jämtlands län

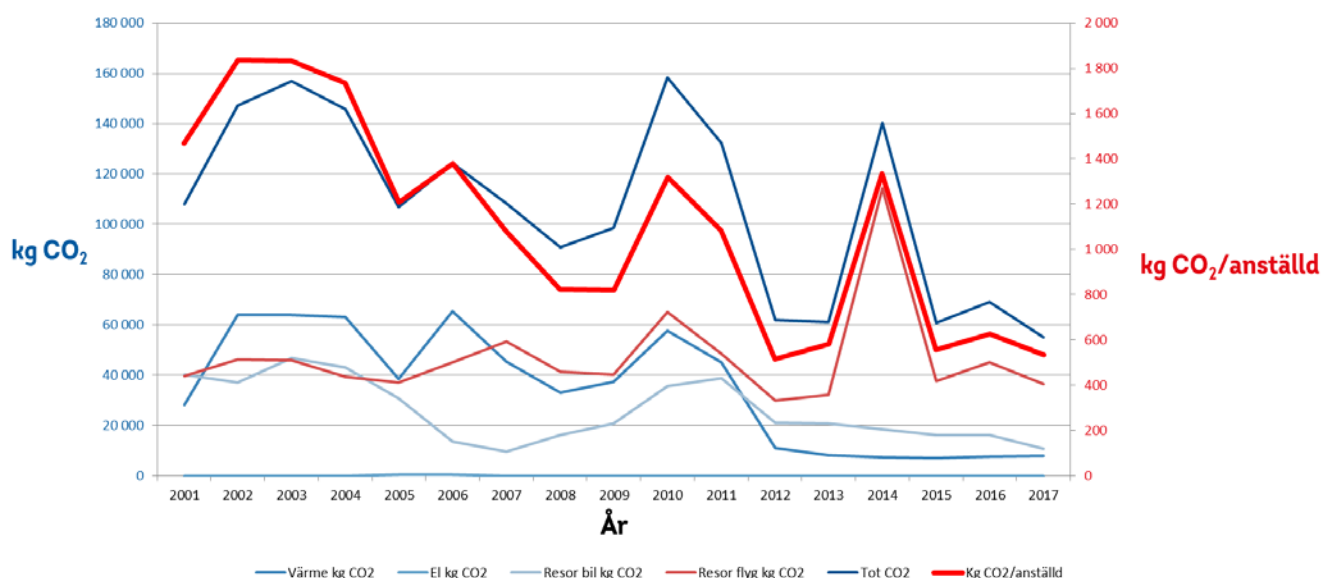
8. Direkt klimat- och miljöpåverkan

Vi vill leva som vi lär. Därför är vår egen direkta miljö- och klimatpåverkan väsentlig, trots att den är marginell i förhållande till den miljöpåverkan som exempelvis brand- och vattenskador ger. Genom att agera ansvarsfullt ur miljösynpunkt skapar vi ett viktigt symbolvärde utåt i samhället, där vi strävar efter att vara en förebild i vårt län, men även ett internt värde då vi vill uppfattas som en modern och attraktiv arbetsgivare. Det är viktigt eftersom vi tror att vår miljöpåverkan kommer att bli en allt viktigare fråga hos framtida talanger som söker sig till oss.

Trots att vi verkar i länet så behöver vi ibland resa till andra delar av landet för möten och utbildningar. Därför har vi upprättat en resepolicy för att skapa medvetenhet kring våra resors miljöpåverkan, se sida 10. Vi har satsat på en fordonsflotta där alla bilar är miljöbilar, samt fjorton nya laddstolpar för att underlätta användningen av bilar som kan laddas och drivas med el, dvs. företagets egna och förmånsbilar. Alla bilar i fordonsflottan har ett krav på maximala koldioxidutsläpp om 140 g/km.

Våra största inköp till kontoren består av el och värme. Den el vi köper in till våra tre kontor är klassad som Bra miljöval av Naturskyddsföreningen. Fjärrvärmens är nästan helt fossilfri bortsett från två procent fossilt bränsle som används vid uppstart av ugnen. Bränslet innehåller även en del torv. Vad gäller mindre inköp till kontor och konferenser väljer vi ekologiska produkter, exempelvis frukt, kaffe, städmaterial och hygienprodukter.

Vi mäter vår verksamhets direkta koldioxiduttryck för att kunna arbeta med ständiga förbättringar

Slutord hållbarhetsrapportering

De beslut vi fattar idag får stor inverkan på kommande generationer. Genom en öppen dialog med våra intressenter vill vi upprätthålla en transparens som utmanar och utvecklar Länsförsäkringar Jämtland. Vi kommer att sträva efter att utvidga vår intressentdialog, utveckla våra skadeförebyggande aktiviteter med miljön i åtanke, fortsätta att ta ansvarsfulla ekonomiska beslut och att ständigt förbättra oss som arbetsgivare. Detta för att säkerställa vår framtid som en ansvarsfull aktör i vårt län.

Resultat och ekonomisk ställning

Premier

Premieinkomsten brutto uppgår till 496,8 (471,5) Mkr vilket är högre än föregående år. Den faktiska ökningen i premieinkomst jämfört med 2016 består både av premiejusteringar och av beståndsförändringar. Sammanlagd premieinkomst brutto framgår av följande tabell (Mkr).

Premieinkomst brutto	2017	2016
Direkt försäkring		
Hem, villa, villahem, fritidshus, båt	98,1	93,3
Företag, lantbruk, fastighet	142,4	136,5
Motorfordon	132,2	125,2
Trafik	70,3	70,4
Olycksfall	18,7	13,3
Summa direkt försäkring	461,7	438,7
Mottagen återförsäkring	35,1	32,8
Summa egen affär	496,8	471,5

Ersättningen för premier för avgiven återförsäkring uppgick till -48,9 (-49,6) Mkr, vilket är lägre än föregående år. Den faktiska minskningen i avgivna återförsäkringspremier 2017 jämfört med 2016 beror på minskade kostnader för gemensamma återförsäkringsskydd inom länsförsäkringsgruppen.

Premieintäkt för egen räkning uppgick till 436,2 (417,8) Mkr.

Marknad

Förändringarna i Länsförsäkringar Jämtlands försäkringsbestånd framgår av nedanstående tabell.

Antal försäkringar	2017	2016
Hem, villa, villahem, fritidshus, båt	42 781	41 482
Företag, lantbruk, fastighet	14 805	14 586
Motorförsäkring	78 408	75 771
Olycksfall	15 059	12 122
Summa direkt försäkring	151 053	143 961
Liv	22 994	23 380
Djur	28 379	28 061
Summa förmedlad försäkring	51 373	51 441
Summa direkt och förmedlad försäkring	202 426	195 402

Skador

Skadekostnaden brutto uppgick till 350,2 (345,1) Mkr. I denna kostnad ingår skaderegleringskostnader med 34,0 (31,3) Mkr. Återförsäkrares andel av skadekostnaden var -9,1 (10,2) Mkr. Skadekostnaden netto blev 341,1 (355,3) Mkr. Den minskade skadekostnaden jämfört med föregående år beror till stor del på minskade egendomsskador.

Skadeprocenten totalt f.e.r. uppgick till 78,2 (85,0) procent. Skadeprocenten f.e.r. exklusive skadelivräntor blev 77,1 % (79,9 %) och för den direkta affären f.e.r. blev skadeprocenten 75,0 % (78,6 %). Den genomsnittliga skadeprocenten för den direkta affären under den senaste femårsperioden uppgår till 76,8 (77,1) procent. Länsförsäkringar Jämtlands skadefrekvens totalt 2017 för den direkta affären blev 104 (109) skador per 1 000 försäkringar.

Avvecklingen av tidigare års avsättningar för oreglerade skador för egen räkning i den direkta affären resulterade i ett totalt avvecklingsresultat om 6,1 (-18,2) Mkr, vilket har minskat årets skadekostnad. Exklusive skadelivräntor är avvecklingsresultatet i den direkta affären 10,4 Mkr (-0,8 Mkr). Det totala avvecklingsresultatet, inklusive mottagen återförsäkring, är 0,9 (-25,9) Mkr. Exklusive skadelivräntor i den direkta och mottagna affären är det totala avvecklingsresultatet 5,8 Mkr.

Kapitalförvaltning

Den direkta kapitalavkastningen efter avdrag för kostnader uppgick till 7,4 (77,4) Mkr. Orealiserade värdeförändringar netto i placeringstillgångarna blev sammantaget 195,3 (74,0) Mkr. Den totala kapitalavkastningen uppgick till 202,8 (151,4) Mkr.

Verkligt värde på Länsförsäkringar Jämtlands placeringstillgångar, inklusive likvida medel, uppgick vid verksamhetsårets slut till 2 603,9 (2 329,5) Mkr enligt följande struktur (Mkr).

	2017		2016	
	Verkligt värde	Andel %	Verkligt värde	Andel %
Byggnader och mark	92,8	4	93,4	4
Aktier i intressebolag	6,5	0	6,5	0
Aktier och andelar	1 726,8	66	1 405,7	61
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644,3	25	728,4	31
Lån m.m.	0,1	0	0,1	0
Summa placeringstillgångar exkl. likvida medel	2 470,5		2 234,1	
Likvida medel	133,4	5	95,4	4
Summa placeringstillgångar inkl. likvida medel	2 603,9	100	2 329,5	100

Resultat

Försäkringsrörelsens tekniska resultat i koncernen uppgick till 26,9 (11,9) Mkr. Totalkostnadsprocenten uppgick till 96,3 (103,4) %, varav skadeprocent 78,2 (85,1) % och driftkostnadsprocent 18,1 (18,3) %.

Resultat för finansrörelsen och förmedlad affär uppgick till 188,3 (114,7) Mkr. Det sammanlagda resultatet blev 215,1 (126,6) Mkr före skatt. Efter skatt uppgick årets resultat till 166,3 (110,7) Mkr.

Redovisningsprinciper

Länsförsäkringar Jämtland tillämpar, från och med 2010, i sin koncernredovisning fullt ut de av EU antagna internationella redovisningsstandarder IFRS (International Financial Reporting Standards) samt tolkningar av dessa utgivna av IFRS Interpretations Committee, såsom de godkänts av EG-kommissionen för tillämpning inom EU.

Moderbolaget upprättar sin redovisning enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag samt RFR 2, Redovisning för juridiska personer. Detta innebär att moderbolaget i de flesta fall tillämpar motsvarande IFRS som i koncernredovisningen. Den största avvikelserna gäller redovisning av fastigheter.

Resultatet av årets verksamhet och den ekonomiska ställningen den 31 december 2017 för koncernen Länsförsäkringar Jämtland och moderbolaget framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande noter.

Femårsöversikt

Uppgifterna avser koncernen.

Belopp i Mkr	2017	2016	2015	2014	2013
RESULTAT					
Premieintäkter f.e.r.	436,3	417,8	402,3	370,5	380,8
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	12,4	27,5	11,6	9,5	8,2
Försäkringsärsättningar f.e.r.	-341,1	-355,3	-332,6	-273,0	-288,1
Driftkostnader	-78,8	-76,8	-74,4	-75,7	-74,5
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring	28,8	13,2	6,9	31,3	26,4
Återbäring	0	1,6	-40,0	-	0,5
Övriga tekniska kostnader	-1,9	-2,9	-1,5	-1,8	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen	26,9	11,9	-34,6	29,5	26,9
Återstående kapitalavkastning	190,3	123,8	128,0	148,1	93,3
Övriga intäkter och kostnader	-2,1	-9,1	-4,6	-7,1	-17,5
Resultat före dispositioner och skatt	215,1	126,6	88,8	170,5	102,7
Årets resultat	166,3	110,7	68,2	133,3	78,0
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar verkligt värde	2 470,5	2 234,1	2 012,9	1 840,3	1 528,9
Premieinkomst f.e.r.	447,9	421,9	408,2	377,6	385,8
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	1 013,1	965,7	966,4	869,4	632,2
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	1 434,4	1 268,1	1 149,5	1 081,3	948,1
Uppskjuten skatt	280,2	231,3	215,4	201,6	164,5
S:a konsolideringskapital	1 714,6	1 499,4	1 364,9	1 282,9	1 112,6
Konsolideringsgrad i procent	384	355	334	340	288
Kapitalbas **	1 599,9	1 342,7			
Minimikapitalkrav (MCR) **	175,3	174,9			
Solvenskapitalkrav (SCR) **	701,2	699,6			
Nyckeltal försäkringsrörelsen					
Skadeprocent*	78,2	85,0	82,7	73,7	75,7
Driftkostnadsprocent	18,1	18,4	18,5	20,4	19,6
Totalkostnadsprocent	96,3	103,4	101,2	94,1	95,3
Kapitalavkastning i procent					
Direktavkastning	0,3	0,3	0,5	0,7	0,8
Totalavkastning	9,2	7,2	7,2	10,3	7,2

*Skadeprocent exklusive skadelivräntor i direkt och mottagen affär uppgår för 2017 till 77,1 % (79,9 %).

**Dessa nyckeltal tillkom i samband Solvens 2-regelverkets införande 2016 och har inte räknats fram tidigare.

För definition av poster i femårsöversikten se avsnittet *Ord och uttryck inom skadeförsäkring*.

Verksamhetens risker och riskhantering

Risker utgör en väsentlig del av Länsförsäkringar Jämtlands verksamhetsmiljö och affärsaktiviteter. För att hantera riskerna har Länsförsäkringar Jämtland tydligt definierade strategier och ansvarsområden tillsammans med ett starkt engagemang för riskhanteringsprocessen. Huvudsyftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskerna identifieras, att riskvärdering är oberoende och att kapitalbasen är tillräcklig i förhållande till riskerna. Detta är viktigt för att med hög säkerhet garantera utfästelser som gjorts mot kunder.

Försäkringsrisker

Länsförsäkringar Jämtlands riskportfölj bedöms vara väl balanserad. Försäkringsrisken återspeglas i Länsförsäkringar Jämtlands skadeprocent f.e.r. som för senaste femårsperioden i genomsnitt utgör 79,0 procent. Mottagen återförsäkring innehåller till större delen svensk affär. Största enskilda risk i mottagen återförsäkring utgör den i affären ingående Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i kärnförsäkringspoolen uppgår till 550 000 euro.

Den avgivna återförsäkringsaffärens syfte är främst att minska försäkringsrisken. Länsförsäkringar Jämtlands självbehåll per risk och per skada är 9,0 Mkr med undantag för olycksfallsaffären där självbehållet är 2,0 Mkr samt motorfordons- och trafikaffären med ett självbehåll på 1,0 Mkr respektive 1,5 Mkr. Utöver detta finns ett stop loss-skydd som börjar gälla då den samlade skadekostnaden för egen räkning uppgår till 90 procent av intjänad premie. Ersättningen kan högst utgå med 20 procent av intjänad premie inklusive motorkasko men exklusive olycksfall och trafikansvar. För 2017 är självbehållen oförändrade jämfört med 2016.

Marknadsrisker

Marknadsrisken definieras som risken för att verkligt värde på nuvarande eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. I marknadsrisk ingår aktiekursrisk, valutakursrisk, ränterisk och fastighetsrisk.

Aktiekursrisken är den enskilt största marknadsrisken. Totala aktieexponeringen i koncernen är 1 733 Mkr. Aktieplaceringarna sker i huvudsak i LFAB-aktier, aktier i Humlegården Fastigheter AB och Lansa Fastigheter AB via dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB samt i aktiefonder. Genom att placera i flera olika geografiska regioner minskar den totala aktiekursrisken.

Exponering mot utländska valutor förekommer i aktiefondplaceringar i utländska aktier. Sammanlagda värdet vid årets slut var 545 Mkr. Dessa fonder noteras i SEK, men har en inbyggd valutakursrisk i och med att fonderna handlar med utländska aktier. Valutakursrisken avser företrädesvis US dollar, euro och engelska pund.

Verkligt värde på räntebärande placeringstillgångar utgjorde vid räkenskapsårets utgång 644 Mkr. Ränterisken på tillgångarna påverkar resultatet med cirka 11,2 Mkr vid en procents förändring av den allmänna räntenivån. Den genomsnittliga durationen i placeringar i räntebärande tillgångar uppgår till 1,7 år.

Exponeringen i direktägda fastigheter uppgår till totalt 93 Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. Risken är dock begränsad då direktägda fastigheter utgör en mindre del av placeringstillgångarna samt att fastigheter uteslutande används i den egna rörelsen.

Utöver försäkringsrisker och marknadsrisker har Länsförsäkringar Jämtland identifierat riskområdena: operativ risk, motpartsrisk, likviditetsrisk samt risker i övrig verksamhet.

Ytterligare beskrivning av risker finns i not 2.

Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står balanserat resultat, kronor 755 492 465 samt årets vinst, kronor 100 163 074, tillsammans kronor 855 655 539.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att disponibla vinstmedel, kronor 855 655 539, balanseras i ny räkning.

Resultaträkning koncernen

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Tkr	Not	Koncernen	
		2017	2016
Försäkring			
Premieinkomst	3, 30	496 841	471 507
Premier för avgiven återförsäkring		-48 938	-49 631
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-11 676	-4 115
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		436 227	417 761
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	12 426	27 527
Utbetalda försäkringsersättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-343 786	-337 932
Återförsäkrares andel		33 823	27 425
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-6 422	-7 127
Återförsäkrares andel		-24 708	-37 639
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-341 093	-355 273
Driftkostnader	6, 28	-78 786	-76 794
Återbäring	25	0	1 633
Övriga tekniska kostnader	7	-1 880	-2 872
Summa försäkring		26 894	11 982
Kapitalavkastning			
Kapitalavkastning, intäkter	8	12 540	80 434
Kapitalavkastning, kostnader	9	-5 117	-3 099
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10	196 832	133 136
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	-1 485	-59 135
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-12 426	-27 527
Summa kapitalavkastning		190 344	123 809
Förmedlad affär			
Provisionsintäkter	11	40 746	30 444
Provisionskostnader	11	-42 831	-39 590
Summa förmedlad affär		-2 085	-9 146
Resultat före skatt		215 153	126 645
Skatt på årets resultat	27	-48 881	-15 898
Årets resultat		166 272	110 747
Övrigt totalresultat		-	-
Summa övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		166 272	110 747

Resultaträkning moderbolaget

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

tkr

		Moderbolaget	
	Not	2017	2016
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	3, 30	496 841	471 507
Premier för avgiven återförsäkring		-48 938	-49 631
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-11 676	-4 115
		436 227	417 761
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	12 426	27 527
Försäkringssättningar efter avgiven återförsäkring			
Utbetalda försäkringssättningar			
Före avgiven återförsäkring	5	-343 786	-337 932
Återförsäkrarens andel		33 823	27 425
Förändring i avsättning för oregerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-6 422	-7 127
Återförsäkrarens andel		-24 708	-37 639
		-341 093	-355 273
Driftkostnader	6, 28	-78 830	-76 838
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring		28 730	13 177
Återbäring	25	-	1 633
Övriga tekniska kostnader	7	-1 880	-2 872
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring		26 850	11 938

ICKE-TEKNISK REDOVISNING

Kapitalförvaltning

Kapitalavkastning, intäkter	8	16 542	25 301
Kapitalavkastning, kostnader	9	-5 117	-3 099
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10	138 618	91 810
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	-1 485	-
Kapitalförvaltningens resultat		148 558	114 012
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-12 426	-27 527
Återstående kapitalavkastning		136 132	86 485

Övriga intäkter och kostnader

	11	-2 085	-9 146
--	----	---------------	---------------

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt

		160 897	89 277
--	--	----------------	---------------

Bokslutsdispositioner

Avsättning säkerhetsreserv		-26 659	-6 633
Upplösning/Avsättning till periodiseringsfond		-	8 722
Lämnade koncernbidrag		-4 002	-4 002
Överavskrivningar		175	-50
Resultat före skatt		130 411	87 314
Skatt på årets resultat	27	-30 248	-20 263
Årets resultat		100 163	67 051

Rapport över totalresultat för moderbolaget (tkr)

		2017	2016
Årets resultat		100 163	67 051
Övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		100 163	67 051

Resultatanalys moderbolaget

Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat, tkr	Totalt 2017	Olycksfall och sjuk	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motorfordon	Trafik	Summa direkt försäkring	Mottagen återförsäkring
Premieintäkt f.e.r. (not RA 1)	436 227	14 711	91 950	110 194	127 243	57 311	401 409	34 818
Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen	12 426	784	846	1 273	947	5 686	9 536	2 890
Försäkringsersättningar f.e.r. (not RA 2)	-341 093	-14 597	-56 764	-65 706	-114 190	-53 915	-305 172	-35 921
Driftkostnader	-78 830	-4 833	-18 774	-26 785	-18 075	-10 169	-78 636	-194
Övriga tekniska kostnader	-1 880					-1 880	-1 880	
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	26 850	-3 935	17 258	18 976	-4 075	-2 967	25 257	1 593
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat 2016	11 938	-6 698	822	1 525	13 133	-2 628	6 155	5 783
Avvecklingsresultat								
Avvecklingsresultat brutto	8 301	-1 423	-1 411	20 706	-1 861	-2 496	13 515	-5 214
Återförsäkrares andel	-7 372	3 368	-	-8 501	253	-2 492	-7 372	-
Avvecklingsresultat f.e.r.*	929	1 945	-1 411	12 205	-1 608	-4 988	6 143	-5 214
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring								
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	-207 631	-8 691	-47 996	-55 779	-60 592	-32 916	-205 974	-1 657
Oreglerade skador	-1 047 050	-84 724	-33 340	-73 502	-38 998	-497 424	-727 988	-319 062
Summa försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring	-1 254 681	-93 415	-81 336	-129 281	-99 590	-530 340	-933 962	-320 719
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	241 627	9 252	-	4 801	3 763	223 811	241 627	-

* Avvecklingsresultat exklusive skadelivräntor uppgår till 10 434 tkr.

Noter till resultatanalys

NOT RA 1, tkr	Totalt 2017	Olycksfall och sjuk	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa direkt försäkring	Mottagen åter- försäkring
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	496 841	18 704	98 100	142 438	132 148	70 320	461 710	35 131
Premier för avgiven återförsäkring	-48 937	-1 402	-3 313	-30 058	-1 419	-12 745	-48 937	-
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-11 677	-2 591	-2 837	-2 186	-3 486	-264	-11 364	-313
Premieintäkt f.e.r.	436 227	14 711	91 950	110 194	127 243	57 311	401 409	34 818

NOT RA 2, tkr	Totalt 2017	Olycksfall och sjuk	Hem, villa och fritidshus	Företag, lantbruk, fastighet	Motor- fordon	Trafik	Summa direkt försäkring	Mottagen åter- försäkring
Utbetalda försäkrings- ersättningar före avgiven återförsäkring	-343 785	-11 192	-67 348	-89 864	-106 957	-49 415	-324 776	-19 009
Återförsäkrarens andel	33 823	850	0	17 181	1 042	14 750	33 823	-
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-6 422	-7 890	10 584	33 009	-12 038	-13 175	10 490	-16 912
Återförsäkrarens andel	-24 709	3 635	0	-26 032	3 763	-6 075	-24 709	-
Försäkringsersättning f.e.r.	-341 093	-14 597	-56 764	-65 706	-114 190	-53 915	-305 172	-35 921

Rapport över finansiell ställning

tkr		Koncern	
	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	12	5 190	-
Rörelsefastigheter	13	77 338	78 863
Förvaltningsfastigheter	13	15 500	14 500
Materiella anläggningstillgångar	19	6 851	9 610
Placeringar i intresseföretag	14, 29	6 469	6 469
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	23,24,26	241 627	266 336
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	18	166	176
Aktier och andelar	15,18	1 726 782	1 405 735
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16,18	644 257	728 428
Fordringar avseende direkt försäkring	17	193 606	184 217
Fordringar avseende återförsäkring		11 792	10 318
Övriga fordringar		11 645	12 003
Förutbetalda anskaffningskostnader	20	21 629	21 957
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 907	5 032
Likvida medel		133 434	95 336
SUMMA TILLGÅNGAR		3 110 193	2 838 980
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel		1 268 108	1 157 361
Årets resultat		166 272	110 747
Eget kapital	21	1 434 380	1 268 108
Försäkringstekniska avsättningar	22-26	1 254 681	1 232 017
Avsättning för uppskjuten skatt	27	280 157	231 289
Övriga avsättningar		1 405	1 104
Skulder avseende direkt försäkring		16 295	12 973
Övriga skulder		57 410	29 632
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		65 865	63 857
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		3 110 193	2 838 980

Balansräkning

tkr		Moderbolaget	
TILLGÅNGAR	Not	2017-12-31	2016-12-31
Andra immateriella tillgångar	12	5 190	-
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	13	77 692	79 261
Placeringar i koncern- och intresseföretag	14,29	211 032	210 729
Andra finansiella placeringstillgångar			
- Aktier och andelar	15,18	1 299 841	1 066 005
- Obligationer och räntebärande värdepapper	16,18	644 257	728 428
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	18	166	176
		2 238 178	2 084 599
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	23,24,26	241 627	266 336
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	17	193 606	184 217
Fordringar avseende återförsäkring		11 792	10 318
Övriga fordringar		11 636	11 994
		217 034	206 529
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	19	6 851	9 610
Kassa och bank		133 038	94 940
		139 889	104 550
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Förutbetalda anskaffningskostnader	20	21 629	21 957
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		13 907	5 032
		35 536	26 989
SUMMA TILLGÅNGAR		2 872 264	2 689 003

Balansräkning, forts.

tkr		Moderbolaget	
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	Not	2017-12-31	2016-12-31
Eget kapital	21		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		8 850	8 850
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		755 493	688 442
Årets resultat		100 163	67 051
		864 506	764 343
Obeskattade reserver			
Utjämningsfond		22 260	22 260
Säkerhetsreserv		458 494	431 835
Periodiseringsfond		20 280	20 280
Överavskrivningar		362	537
		501 396	474 912
Försäkringstekniska avsättningar			
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	22	207 631	195 954
Oreglerade skador	23,24,26	1 047 050	1 036 063
Återbäring	25	-	-
		1 254 681	1 232 017
Avsättningar för andra risker och kostnader			
Avsättning för uppskjuten skatt	27	136 630	106 395
Övriga avsättningar		1 405	1 104
		138 036	107 499
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring		16 295	12 973
Övriga skulder		27 716	29 632
Skulder koncernföretag		3 785	3 785
		47 796	46 390
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		65 850	63 842
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 872 264	2 689 003

Rapport över förändringar i eget kapital

Koncernen, tkr	Balanserade vinstmedel	Periodens resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning 2016-01-01	1 081 283	68 197	1 149 480
Effekt av byte ändrad redovisningsprincip	9 713		
Eget kapital justerat i enlighet med ny redovisningsprincip	1 090 996	68 197	1 159 193
Omföring av föregående års resultat	68 197	-68 197	-
Försäljning av dotterföretag	-1 832		-1 832
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat		110 747	110 747
Årets övriga totalresultat		-	-
S:a årets totalresultat		110 747	110 747
Utgående eget kapital 2016-12-31	1 157 361	110 747	1 268 108
Ingående eget kapital enligt fastställd balansräkning 2017-01-01	1 157 361	110 747	1 268 108
Omföring av föregående års resultat	110 747	-110 747	-
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat		166 272	166 272
Årets övriga totalresultat		-	-
S:a årets totalresultat		166 272	166 272
Utgående eget kapital 2017-12-31	1 268 108	166 272	1 434 380

Se not 21 för uppdelning bundet och fritt eget kapital.

Moderbolaget, tkr	Bundet kapital	Fritt eget kapital		Totalt
	Reservfond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2016-01-01	8 850	665 482	13 247	687 579
Effekt av byte ändrad redovisningsprincip		9 713		9 713
Eget kapital justerat i enlighet med ny redovisningsprincip	8 850	675 195	13 247	697 292
Disposition av 2016 års resultat		13 247	-13 247	-
Årets resultat			67 051	67 051
Utgående eget kapital 2016-12-31	8 850	688 442	67 051	764 343
Ingående eget kapital 2017-01-01	8 850	688 442	67 051	764 343
Disposition av 2017 års resultat		67 051	-67 051	-
Årets resultat			100 163	100 163
Utgående eget kapital 2017-12-31	8 850	755 493	100 163	864 506

Byte av redovisningsprincip avser diskontering av olycksfalls- och sjukaffären, se även not 21 Eget kapital.

Kassaflödesanalys (indirekt metod)

tkr	Not	Koncernen 2017	2016	Moderbolaget 2017	2016
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt och bokslutsdispositioner		215 153	126 645	160 897	89 277
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	KA 1	-153 692	-74 104	-95 522	-32 822
Betald skatt		-9 386	-9 106	-9 386	-9 106
Betald återbäring		-	-38 414	-	-38 414
Utbetalda räntor		7 688	21	7 688	1 792
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av tillgångar och skulder		59 763	5 042	63 677	10 727
Förändring i finansiella placeringstillgångar		-42 815	-88 526	-13 033	-88 526
Förändring av rörelsefordringar		-11 358	-2 255	-11 358	-1 839
Förändring av rörelseskulder		31 100	-11	1 406	-1 358
Kassaflöde från den löpande verksamheten		36 690	-85 750	40 692	-80 996
Investeringsverksamheten					
Förvärv av materiella anläggningstillgångar		-716	-6 359	-716	-6 359
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2 124	1 620	2 124	1 620
Kassaflöde från investeringsverksamheten		1 408	-4 739	1 408	-4 739
Finansieringsverksamheten					
Koncernbidrag		-	-	-4 002	-4 002
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-	-4 002	-4 002
Årets kassaflöde		38 098	-90 489	38 098	-89 737
Likvida medel vid periodens början		95 336	185 825	94 940	184 677
Likvida medel vid periodens slut		133 434	95 336	133 038	94 940
Not KA 1					
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet					
Avskrivningar		5 895	4 962	5 851	4 918
Orealiserade värdeförändringar		-195 347	-133 136	-137 133	-91 810
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r		42 828	48 881	42 828	48 881
Återbäring		-	-1 633	-	-1 633
Netto övriga upplupna kostnader och intäkter		-6 540	6 865	-6 540	6 865
Övriga justeringar		-528	-43	-528	-43
Summa:		-153 692	-74 104	-95 522	-32 822

allsång länets

Noter till de finansiella rapporterna

Företagsinformation

Denna års- och koncernredovisning omfattar kalenderåret 2017 och avges per den 31 december 2017. Den avser Länsförsäkringar Jämtland, ömsesidigt skadeförsäkringsbolag med säte i Östersund. Adressen till huvudkontoret är Prästgatan 18, Östersund och organisationsnummer är 593200-1828. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 15 mars 2018. Resultat- och balansräkningen blir föremål för fastställande på stämman den 20 april 2018. Koncernens huvudsakliga verksamhet beskrivs i förvaltningsberättelsen.

NOT 1 Redovisningsprinciper

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet Moderbolagets redovisningsprinciper.

Om inte annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, avrundade till närmaste tusental, om inte annat framgår.

Överensstämmelse med normgivning och lag

De finansiella rapporterna och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med av EU antagna internationella redovisningsstandarder International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av IFRS Interpretations Committee, såsom de antagits av EU. Därutöver tillämpas också Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL). Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12 inklusive ändringsföreskriften 2016:13 och 2017:17 samt rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner från Rådet för finansiell rapportering.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser. Ledningens uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av Placeringstillgångar och Försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Nya och ändrade standarder och tolkningar

Nya och ändrade standarder och tolkningar som trätt i kraft bedöms inte haft någon väsentlig inverkan på Bolagets finansiella rapporter 2017.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

Vid upprättandet av Bolagets finansiella rapporter per 31 december 2017 finns det standarder och tolkningar som publicerats av International Accounting Standards Board (IASB) men ännu ej trätt i kraft. Nedan beskrivs de nya och ändrade standarder och tolkningar som bedöms att kunna få påverkan på Bolagets finansiella rapporter den period de tillämpas för första gången.

IFRS 9 Finansiella instrument utfärdades den 24 juli 2014 och ska ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IFRS 9 innehåller nya principer för hur finansiella tillgångar ska klassificeras och

värderas. Avgörande för i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till avgörs av dels företagets syfte med innehavet av tillgången (d.v.s. företagets "affärsmodell") dels den finansiella tillgångens kontraktsenliga kassaflöden. Den nya standarden innehåller även nya regler för nedskrivningsprövning av finansiella tillgångar som innebär att den tidigare "incurred loss-metoden" ersätts av en ny så kallad "expected loss-metod" samt för säkerhetsredovisning.

IFRS 9 ska tillämpas för räkenskapsåret som påbörjas 1 januari 2018 men i september 2016 publicerade IASB ett tillägg till IFRS 4 som ger ett försäkringsbolag som uppfyller kriterierna för tillämpning möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9. Tillämpningen av IFRS 9 får i enlighet med tillägget skjutas upp till dess att försäkringsbolaget börjar tillämpa IFRS 17 Insurance Contracts eller senast 1 januari 2021. Länsförsäkringar Jämtland har valt att utnyttja möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

IFRS 15 Revenue from contracts with customer utfärdades den 28 maj 2014 och ska ersätta IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal. IFRS 15 innebär en modell för intäktsredovisning för nästan alla inkomster som uppkommer genom avtal med kunder, med undantag för leasingavtal, finansiella instrument och försäkringsavtal. Grundprincipen för intäktsredovisning enligt IFRS 15 är att ett företag ska redovisa en intäkt på det sätt som återspeglar överföringen av den utlovade varan eller tjänsten till kunden, till det belopp som företaget förväntar sig rätt att erhålla i utbyte mot varan eller tjänsten. En intäkt redovisas då kunden erhåller kontroll över varan eller tjänsten. Det finns betydligt mer vägledning i IFRS 15 för specifika områden och upplysningskraven är omfattande. IFRS 15 är tillämplig för räkenskapsår som börjar 1 januari 2018 eller senare med tidigare tillämpning tillåten.

Den nya standarden för redovisning av försäkringskontrakt, **IFRS 17** Insurance Contracts, publicerades i maj 2017 av IASB. Genom införandet av IFRS 17 är IASB:s mål att öka transparensen och jämförbarheten i redovisningen av försäkringskontrakt. Standarden förväntas resultera i stora förändringar i befintliga redovisningssystem, aktuariella beräkningsmodeller och dataflöden. Länsförsäkringar Jämtland följer noga hur arbetet med detta fortskrider för att bedöma hur det kommer att påverka bolaget, särskilt hur standarden ska tillämpas i juridisk person och hur förstagångstillämpningen ska koordineras med den för IFRS 9.

Dessa nya standarder kan komma att påverka Bolagets finansiella rapportering men omfattningen av påverkan har ännu inte analyserats och kvantifierats.

Transaktioner i utländsk valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer som bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen.

Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen samt förmedlad liv- och bankaffär. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar.

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f och r samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f och r under året. Använda räntesatser för beräknad kapitalavkastning utgörs av medelvärdet för en sjuårig respektive tioårig statsobligation de senaste fem åren för olycksfalls- och trafikaffär samt av medelvärdet för 90-dagars statsskuldsväxlar för övrig affär. Vid låga räntenivåer kan anpassning av dessa värden ske för att motsvara en rimlig avkastning över tid beaktat kapitalförvaltningens förväntade avkastning. I bokslutet 2017 är anpassningen +0,25 % till +1 % på ovanstående räntenivåer.

Konsolideringsprinciper

Dotterbolag

Dotterbolag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder och ansvarsförbindelser. Det koncernmässiga anskaffningsvärdet fastställs genom en förvärvsanalys i anslutning till förvärvet. I analysen fastställs dels anskaffningsvärdet för andelarna eller rörelsen, dels det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar samt övertagna skulder och ansvarsförbindelser. Anskaffningsvärdet för dotterbolagsaktierna respektive rörelsen utgörs av summan av de verkliga värdena per förvärvsdagen för erlagda tillgångar, uppkomna eller övertagna skulder och för emitterade eget kapitalinstrument som lämnats som vederlag i utbyte mot de förvärvade nettotillgångarna. Förvärvsrelaterade kostnader vid rörelseförvärv redovisas enligt IFRS 3 som kostnader i resultaträkningen i de perioder då de uppkommer och tjänsterna erhålls. Vid rörelseförvärv där anskaffningskostnaden överstiger nettovärdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt ansvarsförbindelser, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ redovisas denna direkt i resultaträkningen.

Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen. Vanligtvis genom andelsinnehav 20-50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och ägarföretagets andel av det verkliga värdet netto av intresseföretagets identifierbara tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser redovisas i enlighet med IFRS 3 Rörelseförvärv.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, samt koncernbidrag elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget.

Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som realiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal

Dessa intäkter behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av liv-, bank- och fondtjänster

Länsförsäkringar Jämtland erbjuder och förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter och kostnader. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, dvs. när tjänsten utförts.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar och skulder tas upp i balansräkningen när Länsförsäkringar Jämtland blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor. Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger. Detta gäller även då faktura ännu inte mottagits. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av finansiell tillgång. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av finansiella skulder. Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavandena netto. I dessa fall presenteras posterna netto. För alla räntebärande finansiella instrument, även de som värderas till verkligt värde, redovisas faktiska ränteintäkter och räntekostnader. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen, består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader, t.ex. courtage för dessa instrument, kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader. Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 18.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen

Länsförsäkringar Jämtland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier och obligationer) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått

inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat, förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. LFAB ingår i denna utvärdering.

Det är därför Länsförsäkringar Jämtlands bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Jämtland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen förutom (i) när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och (ii) när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person. Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen utgörs i balansräkningen av aktier i andra företag än koncern och intresseföretag samt obligationer och räntebärande papper.

Aktier och andelar i koncern- och intresseföretag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov provas regelbundet.

Redovisning av affärshändelser

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde redovisas efter anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Anskaffningsvärdet för placeringstillgångar är exklusive transaktionskostnader avseende finansiella instrument. Köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas i balansräkningen på affärsdagen. Ej likviderade affärer per balansdagen redovisas som fordran respektive skuld till motparten under övriga fordringar eller övriga skulder.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderas om det finns objektiva indikationer att lån eller fordringar är i behov av nedskrivningar.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektiva ränta som beräknades när skulden togs upp.

Likvida medel

Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar som är noterade på en aktiv marknad motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper. Verkligt värde på finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom att använda värderingstekniker, t.ex. nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av onoterade aktieinnehav.

Länsförsäkringar Jämtlands innehav i Länsförsäkringar AB (LFAB) har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde. LFAB klassificeras som nivå 3-innehav i not 18.

Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB äger andelar i fastighetsbolagen Humlegården och Lansa Fastigheter AB som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på dessa aktier beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter, där övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde med avdrag för dess koncernmässigt bokförda värde korrigerat för uppskjuten skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet. Humlegården och Lansa Fastigheter AB klassificeras som nivå 2-innehav i not 18.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument, som värderas till verkligt värde över resultaträkningen, redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ.

Övriga tillgångar

Rörelsefastigheter

Länsförsäkringar Jämtland redovisar rörelsefastigheter till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Rörelsefastigheter redovisas i balansräkningen för koncernen och avskrivningar redovisas i resultaträkningen under posten Driftkostnader.

Rörelsefastigheterna skrivs av enligt reglerna för komponentavskrivning. Detta innebär att fastigheternas anskaffningsvärde delas upp i ett antal komponenter som skrivs av under olika förväntade nyttjandeperioder. Rörelsefastigheternas uppdelning i komponenter har huvudindelningen byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperiod varierar. Nyttjandeperioderna har bedömts variera mellan 20-100 år för dessa komponenter.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats som ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

- Stomme	100 år
- Yttertak, fasad, fönster	50 år
- Stomkompletteringar, innerväggar	40 år
- Installationer el, VVS	40 år
- Inre ytskikt, maskinell utrustning	20 år

Tillämpad avskrivningsmetod och bedömd nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut. Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbyte. Reparationer kostnadsförs löpande.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att erhålla hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Det verkliga värdet baseras helt och hållet på värderingar av utomstående oberoende värderingsmän med erkända kvalifikationer och med

adekvata kunskaper i värdering av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Värdering sker normalt årligen. Om det under löpande år föreligger indikationer på väsentliga värdeförändringar på fastigheterna sker en omvärdering av de aktuella fastigheterna i samband med kvartalsrapporteringen till Finansinspektionen.

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på förvaltningsfastigheterna har fastställts med en tillämpning av ortsprismetod, utifrån redovisade jämförelseköp. Såväl orealiserade som realiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

Tillkommande utgifter för förvaltningsfastigheter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med utgiften kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Kostnader som avser utbyten av hela eller delar av identifierade komponenter av fastigheten aktiveras liksom utgifter för helt nya komponenter. Reparationer av förvaltningsfastigheter kostnadsförs i samband med att kostnaden uppkommer.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma Länsförsäkringar Jämtland till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsult- och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Byggnadsinventarier skrivs planmässigt av på 10 år och Maskiner och inventarier skrivs planmässigt av på 3-5 år beroende på typ av tillgång. Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella tillgångar

Materiella tillgångar (med undantag för tillgångar för försäljning och förvaltningsfastigheter) prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en kassagenererande enhet).

Under räkenskapsåret har ingen nedskrivning av materiella tillgångar skett.

Redovisning av försäkringsavtal

Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som finansiella instrument, där eventuella tjänstekomponenter skiljs ut och redovisas separat som intäkter. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Jämtland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning

och kontraktstyp. Samtliga Länsförsäkringar Jämtlands försäkringskontrakt har bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid samt att korrigering görs utifrån ett antagande om viss annulation i terminspremierna.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar, skaderegleringskostnader och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftkostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftkostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker, nivåttillägg. Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats, så kallad IBNR-avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning.

Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av redovisat resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Återbäring och rabatter

Återbäring lämnas år då resultatet medger detta. Bolagets styrelse beslutar vid varje enskilt tillfälle om förutsättningarna för återbäring. Utbetalning sker alltid period efter bokslutstillfället och redovisas i

balansräkningen som skuld under rubriken försäkringstekniska avsättningar. Återbäring redovisas i resultaträkningen under rubriken "Återbäring och rabatter".

Förlustprovning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoseerna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader.

De framtida kassaflödena har beräknats med diskontering. Om provningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen. Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på tolv månader.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och eventualförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av tidpunkt för betalning är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktsen.

En eventualförpliktelse är ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser. Dessa redovisas som en skuld eller avsättning först när det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas, annars lämnas endast upplysningar om deras förekomst i not.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende

aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Pensioner

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 10 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig även för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 10 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget följer som huvudregel IFRS och de redovisningsprinciper som tillämpas i koncernredovisningen. Moderbolaget behöver därutöver beakta och upprätta årsredovisning i enlighet med Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:12 samt rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer, utgiven av Rådet för finansiell rapportering. De mest väsentliga principiella avvikelserna mellan moderbolagets redovisning och koncernens redovisningsprinciper redovisas nedan.

Byggnader och mark

Länsförsäkringar Jämtland redovisar i moderbolaget förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt utgifter direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen under posten Driftkostnader.

Förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter skrivs av enligt bedömd nyttjandeperiod. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Tillämpad avskrivningsmetod och bedömd nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut. Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Samtliga fastigheter redovisas under byggnader och mark i moderbolagets balansräkning.

Dotterföretag och intresseföretag

Andelar i dotter- och intresseföretag redovisas i moderbolaget enligt anskaffningsvärdemetoden. Utdelningar redovisas som intäkter i kapitalförvaltningen. Prövning för nedskrivning av andelarnas värde görs när en indikation finns på att värdet minskat.

Obeskattade reserver

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning särredovisas i moderbolaget inte den uppskjutna skatteskuld som är hänförlig till de obeskattade reserverna. Dessa redovisas således med bruttobeloppet i balansräkningen och resultaträkningen.

Koncernbidrag

Koncernbidrag redovisas i enlighet med RFR 2. Koncernbidrag som lämnats och erhållits i syfte att minimera koncernens totala skatt som bokslutsdisposition redovisas i resultaträkningen. Koncernbidrag som är att jämföras med en utdelning redovisas som utdelning i resultaträkningen. Lämnade koncernbidrag som är att jämföras med aktieägartillskott redovisas som investering i aktier i dotterföretag och erhållna koncernbidrag som utdelning.

NOT 2 Risker och riskhantering

Inledning

Länsförsäkringar Jämtlands resultat beror dels av försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras där, dels av placeringsverksamheten och finansiella risker. Risk och riskhantering är därför en central del av verksamheten. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringsorganisation samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker och finansiella risker.

Mål, principer och metoder för riskhantering

Syftet med Länsförsäkringar Jämtlands riskhanteringsorganisation är att identifiera, mäta och styra samtliga risker som bolaget är exponerat för och som kan ha en väsentlig påverkan på bolagets resultat och ställning, både försäkringsrisker och finansiella risker. Ett viktigt syfte är också att säkerställa att det finns en betryggande solvens i förhållande till riskerna.

Länsförsäkringar Jämtlands sätt att hantera risktagandet bygger på tydligt definierade ansvarsområden och väl fungerande processer. Bland annat finns dokument som styr riskbedömning och riskurval vid införsäkringstillfället. Vidare finns en riskmodell där risker inom olika områden kvantifieras.

Ansvaret för Länsförsäkringar Jämtlands riskarbete ligger hos styrelsen som årligen beslutar om de övergripande styrdokument. Styrelsen får löpande rapportering om hur riskerna utvecklas. Styrelsen har inrättat tre utskott: finansutskott, ersättningsutskott och risk- och revisionsutskott. Styrelsen har dessutom en oberoende granskningsfunktion (internrevision) till sitt förfogande.

I finansutskottet ingår två styrelseledamöter och vd. Ekonomichef är adjungerad till finansutskottet. Finansutskottet har bland annat till uppgift att löpande följa utvecklingen av tillgångarna och ta fram förslag till eventuella förändringar av riktlinjerna för kapitalförvaltningen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. I ersättningsutskottet ingår styrelsens ordförande samt ytterligare en bolagsstämмоvald ledamot. Ersättningsutskottet är beredande organ till styrelsen och ska utarbeta förslag till styrelsens beslut om ersättning och övriga villkor för verkställande direktören. Risk- och revisionsutskottet ska bland annat utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, övervaka bolagets finansiella rapportering och med avseende på den finansiella rapporteringen övervaka effektiviteten i bolagets interna kontroll, internrevision och riskhantering. Den oberoende granskningsfunktionen ska genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen medverka till kontroll av att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer.

I den operativa riskorganisationen på bolaget ingår, förutom vd, ansvariga för respektive funktion på bolaget och en koordineringsansvarig intern kontroll. Den operativa riskorganisationen ansvarar för att tillsammans med verksamheten identifiera, beskriva och följa upp olika riskområden. I detta ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna ska hanteras. Koordineringsansvarig intern kontroll håller ihop detta arbete. Funktionen ekonomi ansvarar för riskberäkningar och rapportering av riskhanteringen till styrelsen.

I riskorganisationen ingår även bolagets riskbedömningskommitté och de obligatoriska centrala funktionerna riskhantering och regelefterlevnad (compliance). Funktionerna riskhantering och compliance är direkt underställd vd.

Riskbedömningskommittén har till uppgift att skapa riktlinjer och beslutsordning som leder till att bolaget får ett ur risksynpunkt bra försäkringsbestånd.

Funktionen för riskhantering har till uppgift att följa upp och bedöma verksamhetens löpande riskhantering inklusive rapportering till styrelsen. Riskhanteringsfunktionen stödjer även verksamheten med riskberäkningar och riskbedömningar. Riskhanteringsfunktionen rapporterar regelbundet till styrelse och vd, samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolagets riskhantering fungerar.

Funktionen för regelefterlevnad (compliance) följer upp att bolaget arbetar enligt gällande regler och har bl.a. till uppgift att bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevnaden. Compliance rapporterar regelbundet till styrelse och vd, samt lämnar årligen en samlad bedömning av hur väl bolaget uppfyller gällande regler och normer.

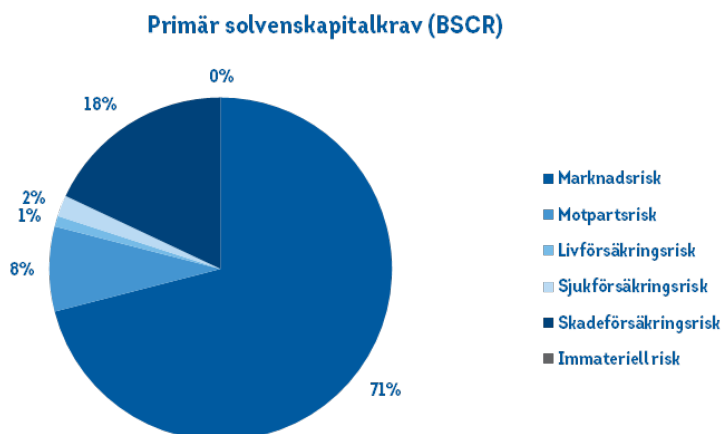
Länsförsäkringar Jämtland har dessutom en säkerhetsfunktion som har till uppgift att löpande arbeta med operativa säkerhetsfrågor och ett väl fungerande miljöledningssystem, vars syften är att hantera och begränsa risktagande inom dessa områden.

Rapportering av risk

Länsförsäkringar Jämtland har en modell för att mäta totalrisk. Modellen beaktar gällande solvensregler enligt regelverket som infördes inom EU från 2016.

I beräkningen ingår att mäta risk för följande risktyper: skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, operativ risk, affärsrisk och motpartsrisk. Det totala kapitalet (kapitalbasen) ställs i relation till det totala riskbeloppet (kapitalkravet). Länsförsäkringar Jämtlands styrelse får fyra gånger per år en riskrapport där det framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden.

I cirkeldiagrammet nedan visas fördelningen av risk i Länsförsäkringar Jämtland per den 31 december 2017.

Länsförsäkringar Jämtland styrs av en mängd legala krav. Finansinspektionen är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporteras uppgifter om bland annat kapitalbas och solvenskapitalkrav till Finansinspektionen.

Risker i skadeförsäkringsrörelsen

Skadeförsäkringsrisker består av teckningsrisk, reservrisk och katastrofrisk. Innebörden av dessa begrepp och generella metoder för att hantera dessa typer av risker beskrivs nedan.

Premierisk

Premierisk avser risken för förluster i nytilkommande affär, beroende på antingen större skadebetalningar än beräknat eller på att premieintäkterna blir lägre än beräknat. Som grund för beräkningen används premieintäkt för egen räkning.

Reservrisk

Reservrisk är risken för att avsättningen för oreglerade skador inte räcker för att reglera inträffade skador. Den hanteras främst genom utvecklade aktuariella metoder och en noggrann kontinuerlig uppföljning av anmälda skador.

Bolagets totala åtagande för pågående försäkringar och oreglerade skador (brutto) uppgår till 1 047,1 (1 036,1) Mkr. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innefattar viss osäkerhet, eftersom avsättningarna motsvarar en bedömning av framtida skadeersättningar. Bedömningarna grundar sig på information om historiska skador som är kända på balansdagen. Därutöver beaktas förändringar i skadekostnadsutvecklingen, förändringar i lagstiftning och andra ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna aktuariella metoder, främst Chain Ladder, i kombination med prognoser över antal skador och medelskadekostnader. Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Främst gäller det skador där stora utbetalningar kan komma många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik- respektive olycksfallsförsäkring.

När det gäller trafikskador finns även en osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader. Även en förändring av skadeinflationsantagandet kan få stor påverkan på skadekostnaden och avsättningen för oreglerade skador. Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, dvs. en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador.

Länsförsäkringar Jämtland redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i sjuk- och olycksfallsförsäkring och trafikförsäkring. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven för Finansinspektionens föreskrifter Diskontering vilket innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna.

Den totala avsättningen för oreglerade skador i sjuk- och olycksfallsaffären (inklusive mottagen återförsäkring) uppgår före diskontering till 93,4 Mkr brutto, motsvarande belopp efter diskontering är 88,1 Mkr. Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska skulder utgörs av den del av oreglerade skador som täcks av återförsäkraren baserat på återförsäkringskontrakt. Även återförsäkrarens andel av avsättningen för oreglerade skador i olycksfalls- och sjukaffär redovisas till diskonterade värden. Återförsäkrarens andel av avsättning för oreglerade skador uppgår före diskontering till 10,0 Mkr, motsvarande belopp efter diskontering är 9,3 Mkr. I olycksfallsaffären uppgår den totala diskonteringseffekten netto till 4,6 Mkr.

Den totala avsättningen för oreglerade skador i trafikaffären (inklusive mottagen återförsäkring) uppgår före diskontering till 615,3 Mkr brutto, motsvarande belopp efter diskontering är 588,2 Mkr. Återförsäkrarens andel av avsättning för oreglerade skador uppgår före diskontering till 232,9 Mkr, motsvarande belopp efter diskontering är 223,8 Mkr. I trafikaffären uppgår den totala diskonteringseffekten netto till 18,0 Mkr.

Länsförsäkringsgruppen har ett försäkringstekniskt råd som bland annat har till uppgift att rekommendera vilken diskonteringsränta som bör användas för diskontering av skadereserverna i olycksfalls- och trafikaffären. Länsförsäkringar Jämtland har valt att följa denna rekommendation. För olycksfallsförsäkring inklusive mottagen återförsäkring är den rekommenderade diskonteringsräntan i 2017 års bokslut 0,60 % (1,00 %). För direkt trafikförsäkring är den rekommenderade diskonteringsräntan 0,40 % (0,60 %). För den mottagna trafikförsäkringen är den rekommenderade diskonteringsräntan 0,60 % (1,00 %) respektive 0,40 % (0,60 %) (avvecklingsaffär).

Diskonteringsräntan är baserad på ett vägt medelvärde av räntan på svenska statsobligationer över åren 2013-2017, där värdet för 2017 beräknas som ett genomsnitt över perioden jan-aug. För olycksfallsaffären används 10-åriga statsobligationer och för trafikaffären 7-åriga statsobligationer. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder och diskonteras till marknadsränta.

Katastrofrisk

Länsförsäkringar Jämtlands verksamhetsområde är Jämtlands län, vilket innebär att de risker som tecknats är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en stormskada eller andra naturkatastrofer. Genom det i nästa avsnitt beskrivna interna riskutbytet är Länsförsäkringar Jämtland både skyddat mot och exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsförsäkringsbolagen. Åtagandet är den enskilt största risken och utgör ett belopp som motsvarar 15 procent av konsolideringskapitalet vid årets ingång med avdrag för värdet på LFAB-aktien. Det inträder då gruppens externa katastrofskydd är uttömt.

Riskhantering i skadeförsäkringsrörelsen

Länsförsäkringar Jämtland tecknar såväl direkt skadeförsäkring som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfall, egendom, ansvar, motorfordon, trafik samt mottagen livåterförsäkring.

För att reducera försäkringsrisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal sker dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs justeringar.

Länsförsäkringar Jämtland upprättar även detaljerade interna riktlinjer, riskurvalsregler, för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av vd. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden. I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där Länsförsäkringar Jämtland är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. Bolagets riskbedömningskommitté utvärderar löpande olika risker och föreslår vid behov lämpliga åtgärder.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte tillsammans med de 22 övriga bolagen i Länsförsäkringsgruppen. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda självbehåll. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa kostnaderna för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet, netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar AB upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden, för skadorna som omfattas av riskutbytet, sprids ut över länsbolagen och Länsförsäkringar AB. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser. Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis. De förnyas eller omförhandlas varje år.

Det externa katastrofskyddet har under året varit begränsat till 8 miljarder kronor totalt för de 23 länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak tillsammans. För katastrofskador som överstiger 8 miljarder kronor har det under verksamhetsåret även funnits ett internt återförsäkringsskydd inom länsförsäkringsgruppen. Risken att av misstag teckna en risk som i sin helhet, eller till en del, inte täcks av gällande återförsäkringsprogram, är en processrisk, och är ett exempel på risk som definitionsmässigt hör hemma under rubriken "Operativa risker".

Premie- och reservrisken är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid, det vill säga avtal där de stora utbetalningarna tenderar att komma först många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik-, sjuk- och olycksfallsförsäkring, vilka tillsammans utgör en relativt stor andel av total avsättning för oreglerade skador. När det gäller trafikskador tillkommer även osäkerhet om den framtida kostnadsutvecklingen på grund av att förändrad lagstiftning och myndighetsbeslut i efterhand kan påverka hur trafikförsäkringen belastas med kostnader.

Utvecklingen av avsättningen för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, dvs. en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för

inträffade skador. Dessa genomgångar innebär att alla skadehandläggare går igenom sina oregrerade skador och kontrollerar att den kvarvarande reserven är tillräcklig för att slutreglera skadan. Detta görs kvartalsvis.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisker utgör risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För bolaget utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livslängdsrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk.

Livslängdsrisk är risken för förluster till följd av att de försäkrade lever längre än vad som antagits och utgör därmed en risk i bolagets skadelivränterörelse där åtagandet utgörs av livsvarigt löfte om utbetalningar. Risker hanteras genom en kontinuerlig uppföljning av dödligheten inom hela länsförsäkringsgruppens skadelivräntebestand, samt genom spridning av risken för ändrade dödlighetsantaganden genom intern återförsäkring.

Kostnadsrisk är risken för att administrationen av försäkringarna blir större än vad som antagits, vilket utgör en risk i bolagets skadelivränterörelse där utbetalningar kommer att administreras under lång tid efter det att försäkringen sålts. Risker hanteras genom centraliserad administration inom länsförsäkringsgruppen och kontinuerlig uppföljning av kostnaderna.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, med övriga antaganden konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifieringseffekter. Den metod som använts i detta avsnitt samt efterföljande avsnitt för att mäta känsligheter har inte ändrats i jämförelse med föregående period.

Känslighetsanalys, premierisken

		Inverkan på vinst före skatt	Inverkan på eget kapital
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/-	4 199	3 275
1 % förändring i premienivån	+/-	4 362	3 403
1 % förändring i skadefrekvens	+/-	3 411	2 661
10 % förändring i premier för avgiven åf	+/-	4 894	3 817

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på förmågan att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen på nästa sida visar kostnadsutvecklingen för skadeåren 2008–2017 före återförsäkring.

Av den övre delen av tabellen framgår hur skattningen av den totala skadekostnaden per skadeår, exklusive mottagen återförsäkring och skaderegleringskostnader, utvecklas årsvis. Den nedre delen visar hur stor del av detta som finns i balansräkningen. Tabellen, undantaget skadeår 2013, visar på en god samstämmighet mellan uppskattad skadekostnad respektive år och nuvarande skattning av skadekostnaden. Skadeår 2013 har främst påverkats av inkommande skadekostnader för stormen Ivar åren 2014 och 2015.

Skadekostnad före återförsäkring

Skadeår	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt
Uppskattad skadekostnad:											
- i slutet av skadeåret	276 167	217 790	301 605	335 726	283 553	312 597	264 472	309 906	300 219	293 475	
- ett år senare	285 254	223 748	299 643	326 650	290 704	369 522	269 869	300 131	298 955		
- två år senare	279 820	217 400	294 604	319 292	280 803	406 106	264 370	296 070			
- tre år senare	284 000	216 398	284 243	315 884	277 180	383 358	265 861				
- fyra år senare	281 217	212 085	287 637	316 607	273 438	380 728					
- fem år senare	283 098	210 129	291 515	313 244	274 220						
- sex år senare	283 843	208 670	282 285	314 225							
- sju år senare	285 686	206 014	281 451								
- åtta år senare	280 815	217 116									
- nio år senare	283 291										
- nuvarande skattning	283 291	217 116	281 451	314 225	274 220	380 728	265 861	296 070	298 955	293 475	2 905 392
Ackmulerat över/underskott	7 124	-674	-20 154	-21 501	-9 333	68 131	1 389	-13 836	-1 264		9 882
% av initial skadekostnad	2,58%	-0,31%	-6,68%	-6,40%	-3,29%	21,80%	0,53%	-4,46%	-0,42%		
Totalt utbetalt	266 502	194 648	266 796	294 318	255 026	340 440	223 609	257 288	236 881	140 593	2 476 101
Kvarstående skadekostnad	16 789	22 468	14 655	19 907	19 194	40 288	42 252	38 782	62 074	152 882	429 291
Diskonteringseffekt	-588	-813	-574	-732	-725	-1 748	-1 440	-1 254	-2 212	-1 976	-12 062
Avsättning för oreglerade skador	16 201	21 655	14 081	19 175	18 469	38 540	40 812	37 528	59 862	150 906	417 229
Avsättn. 2007 och tidigare											126 600
											543 829
S:a avsättning upptagen i BR	16 201	21 655	14 081	19 175	18 469	38 540	40 812	37 528	59 862	150 906	

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och fastighetspriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på nuvarande eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Länsförsäkringar Jämtland har en Placeringsriktlinje som reglerar hur tillgångarna ska placeras och till vilken risk detta får göras. Riktlinjen revideras en gång per år av styrelsen. Länsförsäkringar Jämtlands placeringssammansättning framgår i förvaltningsberättelsen. Målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och likviditet.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är den enskilt största marknadsrisken. Aktieexponeringen i koncernen är totalt 1 733 (1 412) Mkr. Aktieplaceringarna sker i huvudsak i LFAB-aktier, aktier i fastighetsbolagen Humlegården Fastigheter AB och Lansa Fastigheter AB via dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter AB samt i aktiefonder. Genom att placera i flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare minskar den totala aktiekursrisken.

Känslighetsanalys aktiekursrisk

Inverkan på resultat före skatt vid tio procent upp- eller nedgång i aktiekurser är 173 Mkr.

Valutarisk

Exponering mot utländska valutor förekommer i aktiefondplaceringar i utländska aktier, till ett sammanlagt värde vid årets slut på 545 Mkr. Dessa fonder noteras i SEK, men har en inbyggd valutakursrisk i och med att fonderna handlar med utländska aktier. Valutakursrisken avser företrädesvis US dollar, euro och engelska pund.

På skuldsidan är valutarisken mycket begränsad och är endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt i euro.

Ränterisk

Placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 644 (728) Mkr och består av andelar i svenska räntefonder. Då majoriteten av tillgångarna och försäkringstekniska avsättningar är räntekänsliga påverkas både tillgångar och skulder av en förändring av marknadsräntorna.

Känslighetsanalys ränterisk

Den nominella ränterisken i tillgångarna påverkar resultatet med cirka 11 Mkr vid en procents förändring av den allmänna räntenivån. Den genomsnittliga durationen i placeringar i räntebärande tillgångar uppgår till 1,7 år. Den

nominella ränterisken i de försäkringstekniska avsättningarna påverkar resultatet med cirka 37 Mkr vid en procents förändring av den allmänna räntenivån.

Fastighetsrisk

Exponeringen i direktägda fastigheter uppgår till totalt 93 (93) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena minskar till följd av olika omvärldsförändringar. För Länsförsäkringar Jämtlands del är fastighetsrisken begränsad i och med att direktägda fastigheter endast utgör en mindre del av placerings-tillgångarna samt att fastigheter uteslutande används i den egna rörelsen.

Operativa risker

En viktig del av riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för riskanalyserna, vilket återspeglas i organisation och handlingsplaner. Bolaget arbetar kontinuerligt med sina processer och en central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Funktioner för riskkontroll, compliance och oberoende granskning har, som tidigare beskrivits, bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, hantera och granska de operativa riskerna.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser. För att begränsa motpartsrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har fastställts den lägsta kreditvärdering en emittent ska ha. Dessutom begränsas om hur mycket som placeras hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från riskberäkningar och kapitalkrav.

Motpartsrisken i avgiven återförsäkring är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med avtalen. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som används. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare.

Länsförsäkringar Jämtland har på balansdagen; 242 (266) Mkr i återförsäkrares andel av oreglerade skador, 0,2 (0,2) Mkr i depåer hos företag som avgivit återförsäkring på, inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna och inte heller någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Det finns inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För Länsförsäkringar Jämtland är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Länsförsäkringar Jämtlands strategi för att hantera likviditetsrisker syftar till att i största möjliga utsträckning matcha förväntade in- och utbetalningar med varandra.

Vad avser försäkringsskulder (avsättningar) framgår den beräknade tiden för kassautflödet för skulderna av nedanstående tabell.

Försäkringsskulder och dess duration (Mkr)

Försäkringsgren	Sammanlagda försäkrings- tekniska avsättningar, f.e.r.	Duration år
Olycksfall- och sjukförsäkring	84,2	9,4
Hem, villa, fritidshus	81,3	1,0
Företag, lantbruk, fastighet	124,5	1,3
Motorfordon	95,8	0,7
Trafik	306,5	13,8
varav		
Skadelivräntor	154,5	16,6
Övrig trafikförsäkring	375,9	7,3
Mottagen återförsäkring	320,7	12,7
varav		
Skadelivräntor	39,0	15,7
Övrig mottagen återförsäkring	281,8	12,1
Totalt	1 013,0	10,9

Moderbolagets likviditetsexponering med avseende på återstående löptider på finansiella tillgångar och skulder framgår av tabellen nedan. Kassaflödesanalysen ger också en viss illustration av företagets likviditetssituation.

Likviditetsexponering av tillgångar och skulder i moderbolaget (Mkr)

Tillgångar	På anmodan	<3 mån	3 mån-1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Kassa och bank	133,0						133,0
Byggnader						77,7	77,7
Aktier och andelar 1)			7,5			693,1	700,6
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						644,3	644,3
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring			0,2				0,2
Fordringar avseende direkt försäkring		193,6					193,6
Fordringar avseende återförsäkring		11,8					11,8
Övriga fordringar		10,2			1,4		11,6
	133,0	215,6	7,7		1,4	1 415,1	1 772,8
Skulder	På anmodan	<3 mån	3 mån- 1 år	1-5 år	>5 år	Utan löptid	Summa
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r			95,8	205,8	711,4		1 013,0
Skulder avseende direkt försäkring		16,3					16,3
Övriga skulder		6,6	23,0				29,6
		22,9	118,8	205,8	711,4		1 058,9

1) avser endast aktier och andelar som kan klassificeras som omsättningsbara

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer Länsförsäkringar Jämtland livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Livs respektive Länsförsäkringar Banks räkning och som ersättning för detta erhålls en provision.

Den ersättning som erhålls från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär återbetalningsskyldighet av erhållen provision om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad, dels då annullationsansvaret är treårigt, dels då den totala ersättningen uppgår till cirka 5 Mkr.

I avtalet med Länsförsäkringar Bank regleras hur provisionersättning beräknas i den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Jämtland ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som förmedlats till Länsförsäkringar Bank.

Noter till resultat- och balansräkning

Om inget annat anges avser uppgifter i not både koncern- och moderbolag. Belopp om inte annat anges är i tkr.

NOT 3 Premieinkomst

	2017	2016
Direkt försäkring i Sverige	461 710	438 613
Mottagen återförsäkring	35 131	32 894
Premieinkomst	496 841	471 507

NOT 4 Kapitalavkastning överförd från kapitalförvaltningen

	2017	2016
Överförd kapitalavkastning till skadeförsäkringsrörelsen	8 171	12 460
Räntesats %	1,0/1,0/1,0	1,0/1,75/2,25
Överförd kapitalavkastning till skadelivränterörelsen	4 255	15 067

Metod för beräkning av kalkylräntesats för överförd kapitalavkastning till skadeförsäkringsrörelsen, se not 1 Redovisningsprinciper.

NOT 5 Utbetalda försäkringsersättningar

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkrings- ersättningar f.e.r.	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Utbetalda försäkringsersättningar	-309 782	-306 646	33 823	27 425	-275 959	-279 221
Driftkostnader för skadereglering	-34 004	-31 286	-	-	-34 004	-31 286
Utbetalda försäkringsersättningar	-343 786	-337 932	33 823	27 425	-309 963	-310 507

NOT 6 Driftkostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Totala driftkostnader före funktionsindelning				
Personalkostnader	-91 165	-89 035	-91 165	-89 035
Lokalkostnader	-4 946	-3 612	-4 946	-3 612
Avskrivningar	-5 807	-4 874	-5 851	-4 918
Övriga kostnader *)	-62 108	-59 644	-62 108	-59 644
Omkostnadsbidrag	46 353	35 426	46 353	35 426
Summa totala driftkostnader	-121 739	-121 739	-117 717	-121 783
Avgår:				
Skaderegleringskostnader	32 196	31 133	32 196	31 133
Driftkostnader Trafikförsäkringsföreningen (TFF)	-66	562	-66	562
Resultat av förmedlad affär	2 085	8 095	2 085	8 095
Kapitalförvaltningens kostnader	5 000	3 000	5 000	3 000
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-328	2 155	-328	2 155
Återstående driftkostnader	-78 786	-76 794	-78 830	-76 838
Funktionsindelade driftkostnader				
Anskaffningskostnader	-48 484	-48 940	-48 484	-48 940
Årets förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-327	2 155	-327	2 155
Administrationskostnader	-29 975	-30 009	-30 019	-30 053
Summa driftkostnader	-78 786	-76 794	-78 830	-76 838
*)	2017	2016	2017	2016
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	-320	-315	-320	-315
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-	-	-
Skatterådgivning	-	-	-	-
Övriga uppdrag	-4	-9	-4	-9
Summa	-324	-324	-324	-324

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

NOT 7 Övriga tekniska kostnader

Trafikförsäkringsföreningen (TFF) är ett samarbetsorgan för de försäkringsbolag som har rätt att meddela trafikförsäkring i Sverige. Dessa försäkringsbolag är enligt lag skyldiga att vara medlemmar i TFF. Föreningens verksamhet styrs till övervägande del av reglerna i trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen. Regeringen fastställer TFF:s stadgar.

En av föreningens huvuduppgifter är att reglera trafikskador som orsakats av okända, oförsäkrade och utländska fordon. Andra huvuduppgifter är att ta ut en lagstadgad avgift (trafikförsäkringsavgift) av ägare till oförsäkrade fordon samt att delta i det internationella trafikförsäkringsarbetet (Gröna Kortsamarbetet och vissa andra funktioner). TFF har också till uppgift att hantera vissa försäkringsfrågor gällande motorfordon inom det frivilliga branschsamarbetet i Sverige (Bilförsäkringskommittén). TFF svarar även för administrationen av Trafikskadenämnden.

TFF:s egna intäkter utgörs främst av betalda trafikförsäkringsavgifter och finansiella intäkter. Driftkostnaderna och skadekostnaderna överstiger regelmässigt intäkterna och det uppkommer årligen ett nettounderskott i TFF:s verksamhet. Av regler i trafikskadelagen följer att medlemsbolagen har ett solidariskt

ansvar att finansiera detta nettounderskott. Underskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFF:s stämma. Nettounderskottet redovisas i enlighet med en branschgemensam rekommendation.

Länsförsäkringsgruppens totala andel av TFFs underskott utgör 39,22 procent och bygger på under 2016 intjänade premier för direkttecknade trafikförsäkringar. Länsförsäkringars andel fördelas sedan mellan länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak AB med hjälp av samma premienyckel, dvs. under 2016 intjänade premier för direkttecknade trafikförsäkringar. Länsförsäkringar Jämtlands andel av länsförsäkringsgruppens andel utgör 2,19 %. Totalt uppgår prognosticerad avräkning TFF 2017 för Länsförsäkringar Jämtland till 2 468 tkr. Driftkostnaderna 2017 beräknas uppgå till 501 tkr och debiteras via gemensamma kostnader från Länsförsäkringar AB.

Premier och Trafik- försäkrings- avgifter	Skade- utbetalningar efter självrisk	Kapital- avkastning	Summa TFF 2017 (Övrig skuld)	Slutavräk- ning 2016	Drift- kostnader 2017	Resultat räkning
4 422	-6 954	64	-2 468	1 089	-501	-1 880

NOT 8 Kapitalavkastning, intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Utdelningar på aktier och andelar				
Utdelningar på aktier och andelar	7 682	8 840	7 682	8 840
Summa utdelningar på aktier och andelar	7 682	8 840	7 682	8 840
Ränteintäkter m.m.				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-
Övriga ränteintäkter m.m.	9	22	4 011	4 024
Summa ränteintäkter m.m.	9	22	4 011	4 024
Realisationsvinster				
Obligationer	4 849	12 435	4 849	12 435
Aktier och andelar	-	59 137	-	2
Summa realisationsvinster	4 849	71 572	4 849	12 437
Summa kapitalavkastning, intäkter	12 540	80 434	16 542	25 301

NOT 9 Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Räntekostnader m.m.				
Räntekostnader	-2	-3	-2	-3
Kapitalförvaltningskostnader	-5 071	-3 055	-5 071	-3 055
Omräkningsdifferens valuta	-44	-41	-44	-41
Summa räntekostnader m.m.	-5 117	-3 099	-5 117	-3 099
Summa kapitalavkastning, kostnader	-5 117	-3 099	-5 117	-3 099

NOT 10 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Koncernen	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2017	2016	2017	2016
Aktier och andelar	196 832	129 640	-	-59 135
Räntebärande värdepapper	-	3 496	-1 485	-
Summa	196 832	133 136	-1 485	-59 135
Moderbolaget				
Aktier och andelar	138 618	88 314	-	-
Räntebärande värdepapper	-	3 496	-1 485	-
Summa	138 618	91 810	-1 485	-

NOT 11 Övriga intäkter och kostnader

	2017	2016
Provisionsintäkter bank	27 621	21 322
Provisionskostnader bank	-31 690	-27 427
Provisionsintäkter liv	5 317	3 973
Provisionskostnader liv	-5 464	-5 963
Extern skaderegleringsaffär intäkter	7 808	5 149
Extern skaderegleringsaffär kostnader	-5 677	-6 200
Summa övriga intäkter och kostnader	-2 085	-9 146

NOT 12 Immateriella tillgångar

	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde	-	-
Årets förvärv	6 487	-
Utgående anskaffningsvärde	6 487	-
Ingående avskrivningar	-	-
Årets avskrivningar	-1 297	-
Utgående avskrivningar	-1 297	-
Utgående balans	5 190	-

Immateriella tillgångar består av förvärvsvärdet av affären olycksfalls- och sjukförsäkring vuxen från Länsförsäkringar Sak AB. Tillgången skrivs av på fem år utifrån beräknad intjänandegrad.

NOT 13 Byggnader och mark

Koncernen			Moderbolaget		
Rörelse- fastigheter	Förvaltnings- fastigheter	Totalt	Rörelse- fastigheter	Förvaltnings- fastigheter	Totalt
Antal	1	2	1	1	2
Areal kvm	2 208	2 558	2 208	350	2 558
Anskaffningsvärde	91 063	93 272	91 063	2 209	93 272
Marknadsvärde	77 338	92 838	77 338	15 500	92 838
Bokfört värde	77 338	92 838	77 338	354	77 692
Bokfört värde per kvm kr	35 026	79 311	35 026	1 011	36 037
Ytvakansgrad %	-	-	-	-	-
Direktavkastning %	-	-	-	-	-
Taxeringsvärde, tkr	20 838	5 345	20 838	5 345	

Geografisk fördelning

Rörelsefastigheten ligger i centrala Östersund och förvaltningsfastigheten ligger i Åre.

Värderingsmetod

Rörelsefastigheten Borgens 7 har i koncernen värderats till verkligt värde, som motsvarar bokfört värde.

Värdering av förvaltningsfastigheten har skett av extern värderingsman enligt ortsprismetoden.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Vid årets början	93 272	93 272	93 272	93 272
Utgående balans	93 272	93 272	93 272	93 272
Ackumulerade avskrivningar enligt plan				
Vid årets början			14 011	12 442
Årets avskrivningar enligt plan			1 569	1 569
Utgående balans			15 580	14 011
Ackumulerade värdejusteringar verkligt värde				
Vid årets början	91	1 616		
Årets värdejustering	-525	-1 525		
Utgående balans	-434	91		
Redovisat värde vid årets slut	92 838	93 363	77 692	79 261

Andel av fastigheterna som används i den egna verksamheten

Länsförsäkringar Jämtland utnyttjar som huvudkontor hela fastigheten Borgens 7, totalt 2 208 kvm.

Förvaltningsfastigheten Mörviken 1:71 i Åre, totalt 350 kvm, används som konferens- och personalstuga.

NOT 14 Placeringar i koncern- och intresseföretag

Koncern/intresseföretag	Ägarandel Antal aktier	% *	Anskaff. värde	Bokf. värde	Verkligt värde	Totalt eget kapital
Koncernen						
<i>Aktier</i>						
LF Norr Holding AB, 556764-1435	1 000	25	7 957	6 469	5 941	23 764
Summa aktier och andelar i Intresseföretag			7 957	6 469	5 941	
Moderbolaget						
<i>Aktier</i>						
Lögen 6 Fastighets AB, 556763-5163	1 000	100	100	100	102	102
LF Jämtland Fastigheter AB, 556660-2537	1 000	100	100	4 102	63 249	63 249
LF Norr Holding AB, 556764-1435	1 000	25	7 957	6 469	5 941	23 764
Summa aktier i koncern- och intresseföretag			14 292	10 671	69 292	87 115
Lån						
LF Jämtland Fastigheter AB, 556660-2537			200 361	200 361	200 361	
Summa lån i koncern- och intresseföretag			200 361	200 361	200 361	
Summa aktier och andelar i koncern- och intresseföretag			214 653	211 032	269 653	

* Ägarandel i % är samma som röstandel i %

NOT 15 Aktier och andelar

	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt/ bokfört värde
Koncernen 2017			
Ej noterade aktier			
<i>Näringsbetingade aktier</i>			
Länsförsäkringar AB	262 248	206 813	595 041
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	200	140	555
Länshem AB	186	1000	687
Humlegården Fastigheter AB	17 511	159 192	291 125
Lansa Fastigheter AB	13 203	130 014	135 816
<i>Övriga onoterade aktier och andelar</i>			
Investa Företagskapital AB	27 741	4 435	2 774
Kreditgarantiföreningen Jämtland	2 000	205	205
BiessieBaenie AB	42	464	0
Summa ej noterade aktier		502 263	1 026 203
Noterade andelar i aktiefonder			
LF Sverigefond	56 486	43 643	84 544
SHB Europa Selektiv	434 336	87 217	110 717
SHB Amerikafond	289 827	122 696	234 093
SHB Tillväxtmarknadsfond	285 096	60 001	89 990
SHB Global Dynamisk			30
	194 175	30 000	433
SHB Amerika Småbolag			51
	68 842	45 464	719
SHB Global Index	244 020	55 183	58 208
SHB Microcap Sverige	145 518	15 000	16 478
SHB Sverige småbolag	10 933	15 144	16 897
Summa noterade andelar		474 348	693 079
Ej noterade andelar			
Brf Smyrna		5 600	7 500
Summa ej noterade andelar		5 600	7 500
Summa aktier och andelar		982 211	1 726 782
Moderbolaget 2017			
Summa enligt ovan i koncern		982 211	1 726 782
-avgår Humlegården Fastigheter AB och			
Lansa Fastigheter AB		-289 206	-426 941
Summa aktier och andelar		693 005	1 299 841

	Antal	Anskaffningsvärde	Verkligt/ bokfört värde
Koncernen 2016			
Ej noterade aktier			
<i>Näringsbetingade aktier</i>			
Länsförsäkringar AB	262 248	206 813	536 559
Länsförsäkringar Mäklarservice AB	200	140	563
Länshem AB	186	1000	744
Humlegården Fastigheter AB	17 511	159 192	239 692
Lansa Fastigheter AB	10 174	100 017	100 038
<i>Övriga onoterade aktier och andelar</i>			
Investa Företagskapital AB	27 741	4 435	2 774
Kreditgarantiföreningen Jämtland	2 000	205	205
BiessieBaenie AB	42	464	0
Summa ej noterade aktier		472 266	880 575
Noterade andelar i aktiefonder			
LF Sverigefond	56 486	43 643	75 379
SHB Europa Selektiv	428 799	85 867	101 297
SHB Amerikafond	286 852	120 408	203 412
SHB Tillväxtmarknadsfond	264 372	54 203	64 790
SHB Global Dynamisk	194 175	30 000	28 560
SHB Amerika Småbolag	68 200	45 009	44 822
Summa noterade andelar		379 130	518 260
Ej noterade andelar			
Brf Smyrna		5 600	6 900
Summa ej noterade andelar		5 600	6 900
Summa aktier och andelar		856 996	1 405 735
Moderbolaget 2016			
Summa enligt ovan i koncern		856 996	1 405 735
-avgår Humlegården Fastigheter AB och		-259 209	-339 730
Lansa Fastigheter AB			
Summa aktier och andelar		597 787	1 066 005

NOT 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Koncern och moderbolag	Anskaffningsvärde 2017	Verkligt värde 2017	Anskaffningsvärde 2016	Verkligt värde 2016
Onoterade obligationer och andra räntebärande värdepapper				
SHB Företagsobligationsfond	60 426	65 066	115 955	123 223
SHB Företagsobligationsfond Cri	255 071	257 025	233 967	235 061
SHB Ränteavkastning	159 648	164 779	189 244	194 093
SHB Inst korträntefond	157 468	157 387	176 135	176 050
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	632 613	644 257	715 301	728 428

NOT 17 Fordringar avseende direkt försäkring

	2017	2016
Fordringar hos försäkringstagare	152 308	143 416
Fordringar hos försäkringsföretag	41 298	40 801
Summa fordringar avseende direkt försäkring	193 606	184 217

NOT 18 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder

Finansiella tillgångar
värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Tillgångar, som
bestämts tillhöra
kategorin

Koncernen 2017

	Innehav för handels- ändamål	Låneford- ringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
<i>Finansiella tillgångar</i>					
Aktier och andelar	1 726 782		1 726 782	1 726 782	982 211
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644 257		644 257	644 257	632 613
Övriga finansiella placeringstillgångar	166		166	166	166
	2 371 205		2 371 205	2 371 205	1 614 990

	Innehav för handels- ändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
<i>Finansiella skulder</i>				
Övriga skulder	-	73 705	73 705	73 705

Moderbolaget 2017

	Innehav för handels- ändamål	Låneford- ringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
<i>Finansiella tillgångar</i>					
Aktier och andelar	1 299 841		1 299 841	1 299 841	693 005
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644 257		644 257	644 257	632 613
Övriga finansiella placeringstillgångar	166		166	166	166
Summa	1 944 264		1 944 264	1 944 264	1 325 784
	Innehav för handels- ändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>					
Övriga skulder	-	44 011	44 011	44 011	

Koncernen 2016

	Innehav för handels- ändamål	Låneford- ringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
<i>Finansiella tillgångar</i>					
Aktier och andelar	1 405 735		1 405 735	1 405 735	856 996
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	728 428		728 428	728 428	715 301
Övriga finansiella placeringstillgångar	176		176	176	176
Summa	2 134 339		2 134 339	2 134 339	1 572 473
	Innehav för handels- ändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>					
Övriga skulder	-	42 605	42 605	42 605	

Moderbolaget 2016

	Innehav för handels- ändamål	Låneford- ringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings- värde
<i>Finansiella tillgångar</i>					
Aktier och andelar	1 066 005		1 066 005	1 066 005	597 787
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	728 428		728 428	728 428	715 301
Övriga finansiella placeringstillgångar	176		176	176	176
Summa	1 794 609		1 794 609	1 794 609	1 313 264
	Innehav för handels- ändamål	Övriga skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde	
<i>Finansiella skulder</i>					
Övriga skulder	-	46 390	46 390	46 390	

I nedanstående tabeller lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

I not 1, Redovisningsprinciper återfinns beskrivningar om hur verkligt värde bestäms avseende tillgångar och skulder

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

tkr	(Nivå 1)	(Nivå 2)	(Nivå 3)	Summa
Koncernen 2017-12-31				
Aktier och andelar	693 079	426 941	606 762	1 726 782
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644 257			644 257
Övriga tillgångar	166			166
Summa	1 337 502	426 941	606 762	2 371 205
Koncernen 2016-12-31				
Aktier och andelar	518 260	339 730	547 745	1 405 735
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	728 428			728 428
Övriga tillgångar	176			176
Summa	1 246 864	339 730	547 745	2 134 339
Moderbolag 2017-12-31				
Aktier och andelar	693 079		606 762	1 299 841
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644 257			644 257
Övriga tillgångar	166			166
Summa	1 337 502		606 762	1 944 264
Moderbolag 2016-12-31				
Aktier och andelar	518 260		547 745	1 066 005
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	728 428			728 428
Övriga tillgångar	176			176
Summa	1 246 864		547 745	1 794 609

Förändringar i värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata (Nivå 3)

	Ingående balans	Realiserade och orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	Köp och försäljning	Flytt till (+) och från (-) nivå 3	Utgående balans	Nettoförändringar i orealiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen
Tillgångar						
Aktier och andelar	547 745	59 017		-	606 762	-

Länsförsäkringar Jämtland har kategoriserat onoterade aktieinnehav samt andra tillgångar utan observerbar marknadsdata som nivå 3-tillgångar. Princip för värdering av innehav i Länsförsäkringar AB se not 1. Övriga tillgångar i nivå 3 är värderade till substans- alternativt anskaffningsvärde. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar.

Ur ett värderingstekniskt perspektiv har Länsförsäkringar Jämtland inte erhållit tillräckligt med information för att kunna göra en alternativ värdering. Länsförsäkringar Jämtland har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar.

NOT 19 Materiella tillgångar

	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Ingående anskaffningsvärde för maskiner och kontorsinventarier	51 427	46 688	51 427	46 688
Årets inköp	716	6 359	716	6 359
Försäljning/utrangering	-2 124	-1 620	-2 124	-1 620
Utgående anskaffningsvärde	50 019	51 427	50 019	51 427
Ingående avskrivningar	-41 952	-40 045	-41 952	-40 045
Årets avskrivningar	-2 984	-3 349	-2 984	-3 349
Försäljning/utrangering	1 640	1 442	1 640	1 442
Utgående avskrivningar	-43 296	-41 952	-43 296	-41 952
Planenligt restvärde	6 723	9 475	6 723	9 475
Varulager	127	134	127	134
Summa	6 850	9 609	6 850	9 609

Byggnadsinventarier skrivs planmässigt av på 10 år och Maskiner och inventarier skrivs planmässigt av på 3-5 år beroende på typ av tillgång. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet.

NOT 20 Förutbetalda anskaffningskostnader

	2017	2016
Årets ingående avsättning	21 957	19 802
Årets förändring	-328	2 152
Årets utgående avsättning	21 629	21 957

Anskaffningskostnaderna periodiseras utifrån premiernas intjäningstakt.

NOT 21 Eget kapital

Koncernen	Bundet kapital	Fritt eget kapital		
	Bundna reserver	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2016-01-01	380 932	700 351	68 197	1 149 480
Effekt av byte redovisningsprincip		9 713		
Eget kapital justerat i enlighet med ny redovisningsprincip	380 932	710 064	68 197	1 159 193
Disposition av 2015 års resultat	-	68 197	-68 197	-
Försäljning dotterföretag	-60	-1 772	-	-1 832
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	-1 591	1 591	-	-
Årets totalresultat	-	-	110 747	110 747
Utgående eget kapital 2016-12-31	379 281	778 080	110 747	1 268 108
Ingående eget kapital 2017-01-01	379 281	778 080	110 747	1 268 108
Disposition av 2016 års resultat	-	110 747	-110 747	-
Förskjutning mellan bundet och fritt kapital	20 658	-20 658	-	-
Årets totalresultat	-	-	166 272	166 272
Utgående eget kapital 2017-12-31	399 939	868 169	166 272	1 434 380

Moderbolaget

Bundet eget kapital

Reservfond

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt för täckning av balanserad förlust.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör tillsammans med årets resultat summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

NOT 22 Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

	Avsättning för ej intjänade premier		Avsättning för kvar- dröjande risker		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	195 954	191 839	-	-	195 954	191 839
Årets förändring	11 677	4 115	-	-	11 677	4 115
Utgående balans	207 631	195 954	-	-	207 631	195 954

NOT 23 Avsättning för oreglerade skador

	2017			2016		
	Brutto	Åf andel	Netto	Brutto	Åf andel	Netto
Inträffade och rapporterade skador	557 459	-117 068	440 391	556 514	-144 564	411 950
Inträffade men ej rapporterade skador (IBNR)	450 928	-149 268	301 660	452 255	-160 305	291 950
Avsättning för skaderegleringskostnad	27 676	0	27 676	30 774	0	30 774
Ingående balans	1 036 063	-266 336	769 727	1 039 543	-304 869	734 674
Effekt av byte redovisningsprincip*				-10 607	894	-9 713
Ingående justerad balans	1 036 063	-266 336	769 727	1 028 936	-303 975	724 961

Redovisat i balansräkning

Överlåtelse av reserver sjuk- och olycksfall vuxen från Länsförsäkringar Sak:

Inträffade och rapporterade skador	1 902	-	1 902	-	-	-
Inträffade men ej rapporterade skador	2 294	-	2 294	-	-	-
Avsättning för skaderegleringskostnad	369	-	369	-	-	-
	4 565		4 565			

Redovisat i resultaträkning

Förväntad kostnad för skador som inträffat innevarande period	322 855	-16 486	306 369	335 030	-28 111	306 919
Utbetalt och överfört till försäkringsskulder	-309 781	33 823	-275 958	-337 932	27 425	-310 507
Förändring förväntad kostnad för skador som inträffat tidigare år	-8 301	7 372	-929	12 399	38 325	50 724
Förändring avsättning skaderegleringskostnad	1 649	0	1 649	-2 370	0	-2 370
Årets förändring	6 422	24 709	31 131	7 127	37 639	44 766
Utgående balans	1 047 050	-241 627	805 423	1 036 063	-266 336	769 727

Utgående balans består av:

Inträffade och rapporterade skador	515 235	-93 199	422 036	557 459	-117 068	440 391
Inträffade men ej rapporterade skador	502 121	-148 428	353 693	450 928	-149 268	301 660
Avsättning för skaderegleringskostnad	29 694	0	29 694	27 676	0	27 676
Utgående balans	1 047 050	-241 627	805 423	1 036 063	-266 336	769 727

* Effekt av byte av redovisningsprincip avser effekt vid diskontering av olycksfalls- och sjukaffären. Försäkringstekniska avsättningar för olycksfalls- och sjukaffären diskonteras från 2016. Effekt på ingående balanser vid diskontering har redovisats direkt mot eget kapital och har inte påverkat resultatet 2016. Se även not 21 Eget kapital.

NOT 24 Räntesats för diskontering av försäkringstekniska avsättningar

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swap-räntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 %. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,40 % respektive 0,60 %, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för olycksfalls- och sjukförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesats 0,60 %, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

NOT 25 Avsättning för återbäring

	2017	2016
Ingående balans	-	39 844
Utbetald återbäring	-	-38 211
Upplösning kvarvarande reserv	-	-1 633
Utgående balans	-	-

NOT 26 För försäkringstekniska avsättningar registerförda tillgångar

	2017	2016
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	207 631	195 954
Oreglerade skador	1 047 050	1 036 063
Återförsäkrarens andel av oreglerade skador	-241 627	-266 336
Återbäring	0	0
Utgående balans	1 013 054	965 681

NOT 27 Skatt

	Koncern		Moderbolag	
	2017	2016	2017	2016
Redovisad skatt i resultaträkningen				
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	-13	-	-13	-
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-43 042	-16 347	-30 325	-20 263
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	-5 826	449	-	-
Total redovisad skattekostnad	-48 881	-15 898	- 30 348	- 20 263
Avstämning av årets skattekostnad				
Redovisat resultat före skatt	215 153	126 645	130 411	87 314
Skatt enligt gällande skattesats 22,0 %	-47 334	-27 862	-28 690	-19 209
Skatteeffekt av:				
– ej avdragsgilla kostnader	29 718	19 832	29 707	19 823
– ej skattepliktiga intäkter	12 830	9 513	23	421
– ej bokförda avdragsgilla kostnader	65	65	65	65
– justering av uppskjuten skatt	-43 042	-16 347	-30 235	-20 264
– justering av skatt hänförlig till tidigare år	-13	-	-13	-
– skatt på avsättning periodiseringsfond	-8	-30	-8	-30
– schablonbeskattning delägare aktiefonder	-1 097	-1 069	-1 097	-1 069
– Redovisad skattekostnad	-48 881	-15 898	-30 248	-20 263
– Redovisad effektiv skatt	22,7 %	12,6 %	23,2 %	23,2%
Uppskjuten skatt på ej bokförda skattemässiga avskrivningar fastigheter				
Ingående avsättning	397	332	397	332
Årets förändring	65	65	65	65
Utgående avsättning	462	397	462	397
Uppskjuten skatt på realiserade vinster				
Ingående avsättning	126 411	110 129	105 998	85 799
Årets förändring	42 977	16 282	30 170	20 199
Utgående avsättning	169 388	126 411	136 168	105 998
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver				
Ingående avsättning	104 481	104 930	-	-
Årets förändring	5 826	-449	-	-
Utgående avsättning	110 307	104 481	-	-
Uppskjutna skatteskulder totalt	280 157	231 289	136 630	106 395

Vi ägs av dig själv
för kund hos oss

Karin
Styrelseordförande

NOT 28 Personal, löner och ersättningar

	2017	2016
Medelantal anställda		
Kvinnor	58	56
Män	45	44
Totalt	103	100
Medelantal styrelsen		
Kvinnor	5	4
Män	3	4
Totalt	8	8
Könsfördelning i bolagsledningen		
Styrelsen kvinnor	62 %	50 %
Ledningen kvinnor	28 %	45 %
Löner, ersättningar och sociala kostnader har utgått enligt följande		
Styrelse, vd	3 397	2 975
Sociala avgifter	1 862	1 729
-varav pensionskostnader	662	799
Tjänstemän	49 738	47 387
Sociala kostnader	25 224	26 972
-varav pensionskostnader	7 376	10 573

Pensioner

Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat. Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän tryggas genom försäkringsavtal i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK)/SPP samt Länsförsäkringar Liv.

Ersättningspolicy

Länsförsäkringar Jämtlands ersättningspolicy har fastställts av bolagets styrelse 2017. Två styrelseledamöter ansvarar för beredning av väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av bolagets ersättningspolicy. Övriga uppgifter regleras i styrelsens arbetsordning.

Ersättningsmodell och kriterier för ersättningar

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för Länsförsäkringar Jämtland att på ett tillfredsställande sätt utföra sitt uppdrag från ägarna. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen.

Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast ersättning. Den fasta ersättningen ska vara på rätt nivå för att attrahera och behålla rätt kompetens och ska sättas individuellt på en nivå med en tydlig koppling till anställdas arbete och prestation.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode. Ersättning till vd fastställs av styrelsens ordförande på styrelsens uppdrag. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av vd utifrån mandat från ersättningsutskottet. Ersättning till vd utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pensionskostnad. Övriga förmåner innefattar ränteförmån, bilförmån, parkeringsförmån samt kostförmån.

Pension för vd är avgiftsbestämd, pensionspremien uppgår till 35 procent av pensionsgrundande lön. Pensionsåldern för vd är 65 år. Pensionsåtagandet har täckts genom försäkringsavtal.

I händelse av Länsförsäkringar Jämtlands uppsägning av vd är uppsägningstiden tolv månader.

Löner, ersättningar och förmåner under 2017

(Kr)	Årsarvode	Dagarvode	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Övrig ersättning
<i>Styrelsens ordförande:</i>					
Mattsson Weijber, Karin (2017-05-01 - 2017-12-31) ¹	166 667	69 000			
Scherl, Eva (2017-01-01 - 2017-04-30) ²	66 667	22 400			
<i>Övriga styrelseledamöter:</i>					
Danielsson, B Lars (2017-01-01 - 2017-04-30)	26 667	17 000			
Elgendahl, Bengt-Eric	100 000	35 900			
Eriksson W Ulf (2017-05-01 - 2017-12-31)	73 333	25 100			
Lundholm, Martina	100 000	38 700			
Scherl, Eva (2017-05-01 - 2017-12-31) ²	80 000	39 000			
Simonsson, Marie ^{3,4}	136 666	44 950			4 740
Gehrke, Catharina	100 000	30 100			
Ödbring, Markus	100 000	29 600			
<i>Verkställande direktör</i>					
Eriksson Tomas	2 089 734		46 217	662 614	
Andra ledande befattningshavare	5 309 631		149 594	2 090 523	
SUMMA	8 349 365	351 750	195 811	2 753 137	4 740

¹ Ordförande finansutskott, ersättningsutskott perioden 2017-05-01 - , ² Ordförande risk- och revisionsutskott 2017,

³ Vice ordförande 2017-05-01 - ⁴ Ordförande i finansutskottet 2017-01-01 - 2017-04-30

Med andra ledande befattningshavare avses de sex personer som utöver vd utgör affärsledning. Ersättning till andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner samt pensionskostnad. Andra ledande befattningshavare har inte någon rörlig ersättning från och med 2014. Övriga förmåner innefattar ränteförmån, bilförmån, parkeringsförmån samt kostförmån. Åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän tryggas genom försäkringsavtal i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK)/SPP samt Länsförsäkringar Liv. I övriga ersättningar ingår skattepliktiga ersättningar.

NOT 29 Närstående

Närstående relationer

Moderbolaget har en närstående relation med sina koncern- och intresseföretag, se not 14.

Sammanställning över närstående transaktioner.

Koncernföretag

	2017	2016
Övrigt (räntor och utdelningar)	4 002	4 002
Fordringar	204 363	204 060
Skulder	3 785	3 785

Intresseföretag

	2017	2016
Fordringar	6 469	6 469

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor. Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning är redovisade i not 28, Personal, löner och ersättningar. Några transaktioner med andra närstående personer finns inte.

NOT 30 Resultat per försäkringsklass

	Totalt 2017	Olycks- fall och sjuk	Motor, ansvar mot tredje man	Motor- fordon övriga klasser	Brand och annan egendoms- skada	Allmän ansvarig- het	Rätts- skydd	Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
Premieintäkt									
Brutto	485 164	24 981	70 056	128 662	208 812	11 120	6 715	450 346	34 818
Försäkrings- ersättningar, brutto	-350 207	-24 022	-62 590	-118 995	-100 537	-4 684	-3 459	-314 286	-35 921
Driftkostnader, brutto	-78 830	-6 570	-10 169	-18 075	-40 387	-2 129	-1 306	-78 636	-194
Resultat av avgiven återförsäkring	-39 823	2 427	-4 070	3 386	-38 145	-2 546	-875	-39 823	-
Övriga intäkter och kostnader	-1 880		-1 880					-1 880	
Resultat per försäkringsklass	14 424	-3 183	-8 653	-5 022	29 743	1 761	1 075	15 721	-1 297
Premieinkomst, brutto	496 841	27 811	70 320	132 148	213 250	11 307	6 874	461 710	35 131

I koncernen uppgår driftkostnader till -78 786 tkr. I övrigt är resultat per försäkringsklass samma som i moderbolaget.

NOT 31 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Koncernen			
2017			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar		5 190	5 190
Rörelsefastighet		77 338	77 338
Materiella tillgångar		6 851	6 851
Placeringar i intresseföretag		6 469	6 469
Förvaltningsfastigheter		15 500	15 500
Aktier och andelar		1 726 782	1 726 782
Obligationer och räntebärande värdepapper		644 257	644 257
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		166	166
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	8 064	233 563	241 627
Fordringar avseende direkt försäkring	193 606		193 606
Fordringar avseende återförsäkring	11 792		11 792
Övriga fordringar	11 645		11 645
Kassa och bank	133 434		133 434
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	21 629		21 629
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13 907		13 907
S:a tillgångar	394 097	2 716 116	3 110 193
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	166 024	41 607	207 631
- Oreglerade skador	24 711	1 022 339	1 047 050
<i>Andra avsättningar</i>			
- Uppskjuten skatt		280 158	280 158
- Övriga avsättningar		1 405	1 405
Skulder avseende direkt försäkring	16 295		16 295
Övriga skulder	57 410		57 410
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	63 742	2 122	65 864
S:a skulder och avsättningar	328 182	1 347 631	1 675 813

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Moderbolaget			
2017			
Tillgångar			
Immateriella tillgångar		5 190	5 190
Byggnader och mark		77 692	77 692
Placeringar i koncernföretag		211 032	211 032
Aktier och andelar		1 299 841	1 299 841
Obligationer och räntebärande värdepapper		644 257	644 257
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		166	166
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	8 064	233 563	241 627
Fordringar avseende direkt försäkring	193 606		193 606
Fordringar avseende återförsäkring	11 792		11 792
Övriga fordringar	11 636		11 636
Materiella tillgångar	6 851		6 851
Kassa och bank	133 038		133 038
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	21 629		21 629
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13 907		13 907
S:a tillgångar	400 523	2 471 741	2 872 264
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	166 024	41 607	207 631
- Oreglerade skador	24 711	1 022 339	1 047 050
<i>Andra avsättningar</i>			
- Uppskjuten skatt		136 631	136 631
- Andra avsättningar		1 405	1 405
Skulder avseende direkt försäkring	16 295		16 295
Övriga skulder	27 716		27 716
Skulder koncernföretag		3 785	3 785
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	63 727	2 122	65 849
S:a skulder och avsättningar	298 473	1 207 889	1 506 362

NOT 32 Förslag till vinstdisposition

Till bolagsstämmans förfogande står:	2017
Årets resultat i moderbolaget	100 163
Balanserat resultat	755 493
Summa disponibla vinstmedel	855 656

Styrelsen och verkställande direktören föreslår bolagsstämman besluta att disponibla vinstmedel balanseras i ny räkning.

NOT 33 Eventualförpliktelser

Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	2017	2016
För försäkringstekniska avsättningar (f.e.r) registerförda tillgångar		
Byggnader och mark	120	32
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	644	728
Fordringar avseende direkt försäkring	116	110
Kassa och bank	133	95
Summa	1 013	965

Bolaget har i avtal förbundit sig att tillskjuta kapital till intressebolaget Länsförsäkringar i Norr Holding AB org. nr. 556764-1435 med ett maximalt belopp om 3 531 tkr samt till dotterbolaget Länsförsäkringar Jämtland Fastigheter med ett maximalt belopp om 29 693 tkr.

Styrelsen och verkställande direktören försäkrar att, såvitt de känner till, årsredovisningen är upprättad i överensstämmelse med god redovisningssed för försäkringsföretag, lämnade uppgifter stämmer med de faktiska förhållandena och ingenting av väsentlig betydelse är utelämnat som skulle kunna påverka den bild av bolaget som skapats av årsredovisningen.

Östersund den 15 mars 2018

Karin Mattsson Weijber

Eva Scherl

Marie Simonsson

Bengt-Eric Elgendahl

Martina Lundholm

Catharina Gehrke

Markus Ödbring

Ulf W Eriksson

Caroline Lundholm
Personalrepresentant

Måns Zakrisson
Personalrepresentant

Tomas Eriksson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har avgivits den 15 mars 2018

Jan Palmqvist
Auktoriserad revisor
Deloitte AB

Ord och uttryck inom skadeförsäkring

Resultaträkning

Premieintäkter efter avgiven återförsäkring f.e.r. Premie hänförlig till räkenskapsåret med avdrag för avgivna återförsäkringspremier.

Premier för avgiven återförsäkring. Kostnad för det försäkringsbolag som inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagarna. Återförsäkringen, som sker hos andra försäkringsbolag, kan avse enskilda risker eller bolagets totala försäkringsaffär.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen. Inbetalda premier och avsättningar för oreglerade skador genererar under året avkastning. Denna avkastning överförs till försäkringsrörelsen.

Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring f.e.r. Utbetalda försäkringsersättningar, förändring i avsättning för oreglerade skador samt driftkostnader för skadereglering, allt med avdrag för återförsäkrarens andel.

Driftkostnader. Sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration med avdrag för provisioner i avgiven återförsäkring. Driftkostnader för skadereglering ingår ej.

Orealiserade vinster/förluster på placeringstillgångar. Eftersom placeringstillgångarna värderas till verkliga värden på balansdagen (med undantag för innehav i intressebolag) ska årets värdeförändringar redovisas som realiserad vinst eller förlust i resultaträkningen.

Uppskjuten skatt. Beräknad skatt på realiserade vinster samt på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter.

Resultatanalys

Avvecklingsresultat. Vinst eller förlust som uppkommer vid slutreglering av de skador eller vid omvärdering av de skador som inträffat före verksamhetsårets början.

Balansräkning

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker. Den del av inbetald premieinkomst som hänför sig till kommande verksamhetsår. Om den avsatta premien bedöms vara otillräcklig för att täcka beräknade kostnader kan den förstärkas genom avsättning för kvardröjande risk.

Avsättning för oreglerade skador. Det beräknade värdet av bolagets samlade ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall som vid verksamhetsårets slut ännu inte utbetalats.

Avsättning för återbäring. Reserv för återbäring som tilldelats försäkringstagarna men som vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Diskontering. Trafik- samt olycksfalls- och sjukförsäkring är affärer med lång avvecklingstid. Det innebär att det kan ta flera år innan en skada är slutbetald. Under tiden förräntas den avsättning som avsatts som reserv för skadan. Det innebär att ett lägre belopp än det nominella kan avsättas som reserv, det vill säga avsättning för oreglerade skador.

Nyckeltal – definitioner

Totalkostnadsprocent. Summan av försäkringsersättningar f.e.r. och driftkostnader dividerad med premieintäkten f.e.r.

Konsolideringskapital. Summan av beskattat eget kapital, uppskjuten skatt, obeskattade reserver och övervärden i intressebolag.

Konsolideringsgrad. Konsolideringskapitalet i relation till premieinkomsten f.e.r.

Kapitalbas. Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas innehåller i första hand eget kapital, men dessutom får man inom vissa gränser räkna in också förlagslån som tagits upp. Förlagslån är lån där långivarens fordran i händelse av företagets konkurs inte kommer att bli betald förrän alla vanliga skulder är till fullo betalda. Förlagslån ger alltså en extra buffert för övriga fordringsägare.

Solvenskapitalkrav (SCR). SCR ska beräknas utifrån alla kvantifierbara risker i verksamheten och ska med 99,5 procent sannolikhet garantera att bolaget inte blir insolvent under en ettårsperiod.

Kapitalkravet ska beräknas utifrån följande risker:

- Skadeförsäkringsrisk (premie och reservrisk, katastrofrisk)
- Livförsäkringsrisk
- Marknadsrisk (aktie-, ränte-, fastighets-, kreditspread-, valuta- och koncentrationsrisk)
- Motpartsrisk (återförsäkrare, motparter i finansiella derivat)
- Operativ risk

Minimikapitalkrav (MCR). MCR beräknas till en summa som med 85 procent sannolikhet ska täcka det värsta tänkbara scenariot, till exempel en börskrasch. MCR ska ligga inom ett intervall mellan 25 och 45 procent av SCR.

Direktavkastningsprocent. Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar på aktier och andelar samt resultat på egna fastigheter i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångar och likvida medel.

Totalavkastningsprocent. Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året på placeringstillgångar i relation till det genomsnittliga verkliga värdet på placeringstillgångar och likvida medel.

